

*Dress it as we may, feather
it, daub it with gold, huzza
it, and sing swaggering songs
about it, what is war, nine
times out of ten, but murder
in uniform?*

—Douglas Jerrold

OPINION

Founded by Mahatma Gandhi in 1903.

Former Editor: Manilal Gandhi—1918-1956.

No. 46 —Vol. LV.

Friday, 29th November, 1957

REGISTERED AT THE G.P.O. AS A NEWSPAPER
Price: FOUR PENCE

CONVICTS, DACOITS HOLD UNIQUE CONFERENCE IN INDIA

HISTORY was made last week in an Indian city when perhaps for the first time in the world spokesmen of prisoners and ex-convicts mounted the rostrum of an unusual conference and gave solemn pledges to society that they would become useful and law abiding citizens.

The occasion was the Convicts and Ex-convicts Conference—a new penological experiment undertaken by the U.P. State Government. Three speakers, a man and a woman undergoing imprisonment and a discharged prisoner, gave this assurance because they said they were now being treated by society not as condemned men but as human being who needed understanding and help for their rehabilitation. The dignity and self-confidence with which they spoke indicated that they meant what they said.

Thirty three convicts, 25 men and 8 women, sat in the conference hall with 32 ex-convicts like delegates of any other conference. The prisoners on parole wore Gandhi caps and were dressed in hand-spun and woven clothes. They could not be distinguished from the social workers also attending the conference.

Patients

Inaugurating the session, Dr. Sampurnanand, the State's Chief Minister said that as penologists and men connected with the practical

side of jail administration, they had to realise that they could not change society in a day. They had to look upon those in their charge as patients suffering from accidents that could well have been avoided if society had been a little more considerate and far-sighted and a little less callous. Now they had to send these men out with their personalities repaired, with frustration and irritation washed out of their minds, so that they are willing to live and work as normal citizens.

Dr. Sampurnanand said, "We can certainly lay claim to having carried out some bold experiments in prison reform. We have had open air camps with several thousand prisoners working in open air like other labourers with the barest possible minimum of jail officers to supervise them," he said.

The Government, he added, was allowing the prisoners to go home on parole at harvest season and the privileges thus conferred had not been misused. The number of escapes was insignificant.

Happy Experience

He said: "Our experience with first offenders released on probation has been equally happy. We sent some of our prisoners to work at Sariya in Benares where a new bridge was being constructed over the Varuna. It was a mixed camp where our men were to work in company with free labour, composed of a large proportion of women.

"We are confident that Indian culture, which has been imbibed into them and their fathers for centuries would give them the strength to withstand any temptation. Yet we knew that the experiment was

fraught with danger. But to our infinite relief not a single untoward incident happened," he added.

A convict, Pratap Bahadur, who was convicted for dacoity and undergoing a sentence of 25 years' rigorous imprisonment, said he was attending the conference as a free man and was happy to be in the galaxy of social reformers.

Duty

A woman convict, Ganga Devi, said: "I may be a good or evil element, but the fact is that I belong to society and it is the duty of society to reform me, if I am on the wrong path."

Ganga Devi was convicted for murdering her husband.—I.S.I.

Former Governor Says No Desire For Dictatorship In Ghana

SIR CHARLES ARDEN-CLARKE, formerly Governor of the Gold Coast, said in London that there was no desire for dictatorship in Ghana, nor was there anyone who would make an effective dictator.

He told the Royal Empire Society that an effective opposition was now emerging in India, which had had many years of independence.

There had been two failures in Ghana. There was no African-trained civil service and the local government system was not re-organized in time.

Seven years before self-

government was achieved, the Convention People's Party had been demanding it.

"I don't know whether it would have been possible to slow things down and still retain their goodwill. If that goodwill had been lost, I wonder if Ghana would still be a member of the Commonwealth."—Sapa-
Reuter.

OPINION

FRIDAY, 29TH NOVEMBER, 1957

Tightening The Screw On Apartheid

At its conference in Durban recently the Natal Indian Congress resolved that: "the time has now arrived to consider whether democratic South Africans should not issue a world-wide appeal for an international boycott of South Africa in the field of sports and culture." This is a courageous decision with which we are in hearty agreement.

The race oppressor is successful in this country not because he is very clever or very strong. Brains and strength he certainly has. But over and above these he is successful because his opponents have for too long believed that they were too weak. It has needed forty-five years of unyielding struggle by the African people to make the democrat in the non-African groups realise that the race oppressor, after all, is not as invincible as he imagines he is. It required the resistance movement to convince all democrats that their united will is the most powerful single force with the capacity to overthrow apartheid.

Tide Turns

Since that demonstration events have been steadily moving in the direction of turning the tide against apartheid. At this moment in history we can soberly say that the tide has at last begun to turn against apartheid. This has happened not because the apartheiders are undergoing a change of heart. It has happened because of the increasingly relentless pressure put on the Naziboeties by men and women of democratic persuasion on both sides of the colour line. It is this pressure, exerted with increasing determination over a widening area in the life of the nation, which alone will destroy apartheid and make this a land fit for free men, women and children.

In calling for this pressure on the international plane the Natal Indian Congress merely reinforced a trend which already holds out bright prospects of forcing apartheid to see a little more reason. Just how bright was shown a few weeks ago by the one-man battle waged against apartheid by the national chairman of the Liberal Party, Mr. Alan Paton. In his attack on the cultural colour bar he was able to persuade Yehudi Menuhin to place the advocates of discrimination based on race in cultural matters in a very tight spot. We supported Mr. Paton warmly then because we saw in his action the launching of the offensive against race discrimination. His move, we are satisfied, has focussed a lot of attention on the cultural colour bar. We need to focus more world attention on apartheid. The NIC resolution is important precisely because it does this.

(Continued on next page)

Comment On Men And Events

Time For Changed ANC Policy

By JORDAN K. NGUBANE

FOR quite a number of years now informed observers have known that there was very serious trouble in the ranks of the African National Congress. In recent months "New Age" has had to fight what was largely a lone battle to stabilise the whole position. But even these efforts, heroic as they have been, have not stopped the eruption in the Transvaal. It was only to be expected that faced with a visible crisis the best "New Age" could do would be to tell the country the truth. And in its issue of November 21 "New Age" has done just this.

It is of the greatest importance that the real nature of the ANC crisis should be gone into if the most effective cures are to be found.

On the other hand the bans on the leaders of the ANC and subsequently the treason trials imposed crippling strains on the functioning of the movement. On the other, even if these trouble had not arisen, the ANC was heading for an internal crisis of its own. The trials merely delayed it. The explosion in the Transvaal, where a number of branches have virtually passed a vote of no confidence in the provincial executive, is merely the eruption that was bound to come, sooner or later.

New Factor

In the resistance movement the African people introduced a new factor in the South African political situation. This was the united will of democrats on both sides of the colour line. Apart from African Nationalism, this will was the strongest single force capable of destroying apartheid. Its emergence necessitated a new appraisal of the value of the ANC as a force to reckon with in the fight against apartheid. People from the Left, the Centre and the Right assessed the ANC in this new light. Events convinced them that the ANC was then strong enough to be one of the principal guarantors of racial peace and democracy in this country. That, in turn, started a rush to win the support of the ANC.

Unfortunately, this rush imposed strains on the movement which were later to prove fatal. The ANC has never been a political party. It has always been what the Left call a national liberation movement. In its ranks it had men and women from the Right, the Centre and the Left—all united by the desire to overthrow race oppression. The various pressures exerted

on the various sections in the ANC accentuated the ideological differences among the organisation's component groups—with the result that ideological group consciousness was stimulated as it had never been before.

Struggle For Power

This could have only one effect: the intensification of the struggle for power inside the movement. And this, in turn, faced the ANC with the reality of the danger of splits. The Left wing of the movement naturally found itself gravitating in the direction of the Left in the other sections of the nation. The Centre and the Right also sought their sides.

This process had just started when the treason trials came. They had the immediate effect of uniting the warring sections. But as the trials dragged on certain things began to come to light. People who had never supported the Freedom Charter wholeheartedly began to feel that they had been tricked and "trapped" by the Left. The national-minded Africanists denounced it as an instrument by which the Left had succeeded in destroying the leadership of the African people and in turning the ANC into a branch of the so-called Congress movement.

For example when the Natal African Congress, under pressure from the Natal Indian Congress, "sabotaged" the sympathetic bus boycott by Durban Africans to support their brothers at Alexandra Township, very many members of the ANC began to feel, it was time they changed their course. Critical voices were raised inside the movement. Domination of the ANC by the Left was denounced with increasing vigour. So strong was this tide of criticism that "New Age" itself was forced to publish, now and then, letters in which the Leftist influence was attacked.

"New Age"

This was a very significant development. "New Age" had been foremost in encouraging the ANC's shift to the Left; in boosting the Freedom Charter; in supporting the so-called Congress Movement; in denouncing everybody from the ranks of liberalism or African nationalism.

When the treason trials came the people who had shouted themselves hoarse in condemnation of the liberals found that they could raise funds for the treason suspects only in a limited way. The decision by the liberals to help by raising funds for the defence and maintenance of the accused exposed the real weaknesses of the Left. The Left had virtually pulled Chief Luthuli by the nose to trouble and was not able to do much to see him out of it. Capitalist money was needed to keep the suspects defended and well looked after. And the liberals were the only people capable of procuring that money. All this brought out the real weaknesses of the Left.

Matters were not improved by the whispering campaign run by the Left against Chief Luthuli, personally. In letters read in Court from some of his Left-wing "followers" the most cruel things were written against him. In other letters, which have since fallen into the hands of his closest advisers, he continued to find himself

Gabriel Nyembe

Just the other day his first lieutenant, Mr. Gabriel Nyembe, was also kicked out of the Natal provincial presidency when the ANC held its conference in Maritzburg. The criticism levelled against his presidential speech; the attack's on his executive's report all showed clearly that his days were numbered.

In all this the Left is actually trying to suppress criticism of it; to crush independent thinking and to force the ANC to the the Freedom Charter line. There is now a definite revolt against Leftist bossism in the ANC. It is this revolt which goes a long way to explain the present troubles of the ANC.

Efforts are being made in the Transvaal to patch the developing rift. They might succeed there; they might not. But it is quite clear now that there is a definite and growing section of African opinion which wants

the Freedom Charter rejected completely as a statement of ANC policy. If there is need for a Charter, that of the United Nations has a lot to commend it.

Shattered Case

The real point which emerges in all this, however, is that underlying the difficulties just described is the fact that the African National Congress is in trouble because it has been too slow to realise that there is no longer room for an organisation which opens its doors to members of one race only, this side of apartheid. Up to the time of the resistance movement there was a cast-iron case for an exclusively African Congress. But the success of the resistance movement shattered that case.

The forces of democracy can no longer be led along racial canals. The leaders of the ANC know this. They know, also, that the people they lead know this. But they are afraid of opening their doors to all races lest the African Nationalists are given the green light.

But here, the leaders of the ANC are behaving like typical politicians. Only, they are unrealistic. They are in the Drill Hall, most of the time. They are for race co-operation and yet still hesitate to tell their people that a multi-racial Congress is the movement capable of leading democrats at the moment. Instead of doing this they have taken the devious route of covering the ANC in a breach of the so-called Congress movement and in that way offended the pride of their own community and intensified internal dissension.

Political Anachronism

One of the things the multi-racial conference in Johannesburg might do would be to make the ANC, with its group-consciousness, a political anachronism. But if the ANC opens its doors to all real democrats, it might still play a decisive role in South Africa.

The future which all of us are marching to will be built by all the races working together in mixed organisations. To be group-conscious in the circumstances created by the treason trials and apartheid's madness is to invite internal troubles; it is, in fact, suicidal. But if Congress wants to lead again, that will entail complete rejection of the Freedom Charter; it will entail withdrawal from the Congress Move-

ment; it will entail a complete re-orientation of outlook. The question this raises is: Will Chief Luthuli have the courage

to lead Congress in the direction demanded by the present state of relations between Black and White?

Tightening The Screw On Apartheid

(Continued from previous page)

Sectional Lines

But tightening the screw against apartheid cannot succeed if it is done along sectional lines. There are people in this country and abroad who will listen only when the Left speaks. Others will listen only when they hear voices fresh from the Centre. There are others also who can understand only the language of the Right. To enlist the maximum sympathy of all these people it is of the greatest importance that South African democrats should abandon sectionalism and realise that they are most effective only when they speak as democrats; not democrats of the Left, Centre or Right.

We are glad that this fact is being appreciated with increasing clarity by the enemies of apartheid. It is this appreciation which has made it possible for all democrats to support so magnificently the treason trials fund, for example. It has also facilitated the calling of the multi-racial conference. And if the democrats stand together in their appeal to world opinion, it is absolutely certain that they will succeed. Let little time be wasted in initiating discussion on how best to make this appeal.

FOR RUBBER STAMPS AND PRINTING CONTACT STANDARD PRINTING PRESS GENERAL PRINTERS AND RUBBER STAMP MAKERS 73 BETTRICE STREET, DURBAN. PHONE 61006 P.O. BOX 2742 ESTABLISHED 1927

Bombay Hunger Marches And Queues Revive War-Time Memories

LONG queues and a scramble for food grains at fair-price shops in Bombay and hunger marches in four or five other states, revived memories of war time shortages and rationing. The highlight was so suddenly turned on a precarious food situation, generally caused by flood, drought and scarcity, that the country appeared to take a holiday from the foreign exchange crisis hovering over India's planners.

As long as the country has to depend upon a fickle monsoon, which caused floods in some parts of the country and failed partially in other this year, self sufficiency will continue to be a mirage. As it turns out, the crisis has been brought about as well by an unrealistic, statistical approach to planning, as a natural two per cent increase in the population annually and a substantial change in the pattern of consumption.

Preliminary figure indicated an increase of 20.8 per cent. in the food production during the First Five-Year-Plan. Later, the increase proved to be only 13.7 per cent. or 7.3 million tons against a target of 7.6 million tons. Because of natural factors, the range of variation in production is often as high as 7 per cent. from year to year.

Today, in India, the per capita

availability of food amounts to 2,200 calories against 3,000 calories, which is said to be the minimum for proper nutrition. This statistical average is misleading because there are thousands of people do not secure even half of that. Between 1954 and 1956, the availability per head per day fell from 18.1 oz to 17.

Demand

Again, the demand will be the order of 79 million tons at the end of the Second Plan (1960-61) against an estimated supply of 77 million tons. It is interesting to recall that even this production figure is empirical for most State Governments fear that no more than 60 per cent. of the target set in the 2nd Plan can be achieved. The obvious conclusion is that the target is more statistical than

realistic in view of the shortage of resources necessary for such an increase in production.

Even in a normal year, there will be need to import two to three million tons of food grains, forgetting the foreign exchange problem for the moment: If weather conditions are adverse and if inflationary trends are introduced by the degree of deficit financing required for an admittedly ambitious Plan, the demand and prices are bound to soar, as they did in the immediate past.

The Government of India has of late grown sufficiently alive to these factors. An earnest of its intentions is the prompt publication of the report of the Food Grains Inquiry Committee, headed by the anti-Congress, Praja-Socialist Party leader, Mr. Ashok Mehra. Does the report offer or make and advance towards a permanent solution of the problem?

No Man's Empire

The report makes heavy reading and unwittingly, creates a vast "no man" empire between

control and decontrol when it postulates ultimate socialisation of the food trade and suggests that an immediate solution to the food problem "lies somewhere between complete free trade and full controls in the sense of complete rationing and procurement."

Obviously, as one commentator says, "the crucial question of an equitable distribution of the available supplies, which are bound to be outrun by demand, all but escapes the committee." He calls it a refusal to learn from experience.

The committee recommends a number of countervailing steps and wants the economic climate to be conditioned by an appropriate set of monetary, fiscal and credit measures. To stabilise runaway food prices and to accumulate buffer stocks, it makes several suggestions involving the creation of special organisations, which "should please many planners and economic administrators"

Some days ago, the Prime Minister Mr. Nehru, said let people starve if it would help to carry out the core of the Second Plan. Yesterday he said the Government would not let anybody starve.

THE QUEENSLAND INSURANCE COMPANY LIMITED.

(INCORPORATED IN 1886 IN NEW SOUTH WALES)

TRANSACTS ALL CLASSES OF INSURANCE

Fire - Marine - Accident

Consult:

MISS TEHMI SORABJEE RUSTOMJEE
SPECIAL INDIAN REPRESENTATIVE

106 MANSFIELD ROAD,

DURBAN.

P. O. Box 476.

TELEPHONES 47453 & 47888.

The Nursing Apartheid Debate

(By A Special Correspondent—Continued From Last Week)

THE Select Committee's evidence quoted last week is really the kernel of the whole debate. On the strength of it the Minister could claim that his Bill was supported both by the Council and the Board. Dr. de Wet said that "everyone who gave evidence before the Committee asked for the separation of the races. There is not a single clause here that has come from the Government. They were asked for by the Council and Association." He cited

Miss Borchers: "I assume the Europeans prefer to meet together and so do the non-Europeans. They want to keep themselves pure the same as we want to keep ourselves pure." And in a memorandum to the S. A. Nursing Association she wrote: "In the representations made to the Committee your Executive has faithfully carried out the mandate entrusted to it by the biennial congresses of 1954 and 1956. The standpoint of the majority of nurses in the country has been stated and is on the point of being approved, in most respects, by Parliament." 1-5-57).

Mrs. Searles: "The great majority of nurses favour racial separation in the profession. A very small minority, approximately one-fourteenth, do not agree with it... The non-Europeans must have European representatives (on the Council and Board), otherwise they will swamp us. If we had known at the time that the policy of the provincial authorities was (to train non-European nurses for the full certificate to any extent) we, and I for one, would certainly not have agreed to the

1944 Bill. We would have fought it to the last ditch."

Mr. Viljoen added that he had met both the Council and the Board after the Bill was published and, apart from some verbal amendments, "not one member uttered a word of protest against the Bill."

Mr. G. P. van den Berg (Wolmaranstad), a member of the Select Committee, was left with the impression "that each and every one (of the witnesses) wanted to see the principle of apartheid introduced."

The Opposition case, that the Bill interfered with the autonomy of a professional association, depended on drawing a distinction between these senior members of the profession and its rank and file. Only Mr. Hepple (Rosettenville) was bold enough really to tackle this: "even certain members of the Nursing Council have allowed their race prejudice to run away with their better judgment; they have allowed their better judgment to be clouded and subjugated by race prejudice." The controversy that is now raging outside Parliament and inside the profession is to what extent the views expressed in the evidence and quoted extensively during the debate were, in fact, representative of the profession as a whole; whether (as many aver) the attainment by non-White nurses of the same qualifications as White nurses does not entitle them to fully equal status. If the present demand for a referendum (1) on the much wider provisions of the 1957 Act (compared to the 1950 Bill on which the previous referendum was held) is met, either the Government will be shown to be not supported by the majority of the

profession, or the latter will be in serious trouble with the International Council of Nurses.

For, as Mr. Hepple, Mrs. Ballinger, Mrs. H. Suzman (Houghton) and Dr. Steytler (Queenstown) stressed and many Nationalists obviously in their hearts agreed, the logic of the Government's case demands separate autonomous associations for each race. That uncomfortable apartheid logician, Dr. Eiselen, has said:

"De facto one hereby says that non-Europeans will be called members, but in reality they are not members. For that reason it would be more honest to give them their own association in which they could play their own part. Otherwise the anomaly will be reached that an association (one day) predominantly of non-Europeans will be controlled by a Board elected by the European minority—a position which will in due course become untenable."

Mr. Hepple pointed out that representatives of the Nursing Association had argued against such a course on the grounds that (1) non-white nurses might fall under the influence of agitators, instead of being "guided, helped and controlled" by white nurses; (2) the White Association would lose non-White fees; and (3)—most important—its affiliation with the I.C.N. would be in jeopardy.

Miss Borchers: "One of the stipulations of the I.C.N. is that membership should be open to all races. Once that is done away with, membership is cancelled... The Board of the Association can only support racial division within the Association which would ensure that the

S.A.N.A. retained its membership of the I.C.N."

Otherwise, not only might South African nursing qualifications cease to be recognised internationally, but our (white) nurses would lose the opportunities for overseas study tours, attendance at international conferences, etc. Government spokesmen assured White nurses that the Bill would be accepted internationally because it "retained one Association to which every nurse belongs." Mrs. Suzman doubted it: "I should be very surprised if the I.C.N. is taken in by this nonsense, because sooner or later they will realise that this is just a facade to allow the S.A.N.A. to remain within the orbit of the I.C.N." Even the more cautious Dr. Zac de Beer (Maitland), who thought the I.C.N. would be taken in, added: "But let us be clear in our minds that we shall only manage to retain that membership by a manoeuvre—by separating the Association into racial groups, keeping all groups in one Association and making some of them inferior to others."

Dr. Carel de Wet, of course, saw this as "specific suggestion to the I.C.N. to deprive the S.A.N.A. of its membership." But actually the real damage was being done by his own party. Mr. M. C. de Wet Nel (Wonderboom), in the course of his usual "heartfelt thanks to the Minister," explicitly promised a Bantu Nursing Association operating "with full authority" in the Bantu areas and "occupying the same position there as the S.A.N.A. occupies here." Dr. de Wet himself promised a Bantu Nursing Council in the reserves. Senator Rossouw undertook that Bantu nurses would be "baas" in their own areas. The Minister cautiously said that "when they eventually reach the same standard as the Europeans where another system (than the one instituted by his Bill) is required, such as a system can be introduced." But in the Senate he back-peddled: "If you wish to experience difficulty or trouble in that your standards will eventually differ to such an extent from one another, then you should bring two or three councils into being in order that they may fix those curricula." And, of course, any such multiplication of controlling organisations would exclude membership of the I.C.N.

Another matter which was heatedly discussed was the fees payable by registered nurses. The Bill empowers the Nursing Council to raise the annual registration fee for each nurse from

PEOPLE
LOOK
AT YOUR
CHILDREN'S SHOES

See they get 'NUGGET' Polish every day!

AA788

(Continued on page 512)

Three Outstanding Books

Beautifully Printed With Coloured
Varnished Jackets And Library Binding

Order for yourself as well as to present them
to your DEAR ONES

St. Mira: The Story of Mirabai whose name is a household word in Indian homes, and whose Songs are sung in a million homes everyday. In words at once vivid and soul-stirring, the author portrays the inner spiritual experiences of Mira, the puny of her character (and her undismayed courage and heroism. 10/- per copy.

The Face Of The Buddha: Through the pages of this book peeps the radiant face of the Buddha who was essentially, a lover of peace. As the story unfolds, we see the Buddha taking to the waiting multitudes his great message of deliverance from sorrow. 7/6 per copy.

In The footsteps Of The Buddha:

The thrilling story of Shanti Deva the greatest poet of Mahayana Buddhism. A King's son, he renounced the throne to walk into the footsteps of his master, —Gautama the Buddha. 5/6 per copy.

(All the three books will be given at a special
price of 20s. only)

Order any or all the books from:

H. P. VASWANI,
91 BHULABHAI DESAI ROAD,
BOMBAY, INDIA.

TRADE INQUIRIES INVITED

Cable & Tel. Add. HARGVAN.

Phone 29368

P. Hargovan & Co.
(Ply.) Ltd.

Earthenware Pickle Jars 3 Gallons 12/6 each F.O.R. Durban
Fresh First Grade Green Ginger 1/2 per lb. " " "
Fresh First Grade Garlic 2/- " " " "

Cash with order only.

P. O. BOX 1250.
15517 Warwick Avenue
DURBAN.

COMMUNAL UNITY

By Gandhiji

An up-to-date collection of Gandhiji's writings on Unity between Hindus, Muslims Sikhs and others. While defining Unity Gandhiji says:

"Hindu-Muslim Unity means not unity between Hindus and Muslims only but between all those who believe in India to be their home, no matter to what faith they belong."

Foreword by Babu Rajendraprasad.

Price: 25s.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

Holloway's D Makes Britis

DOCTOR J. E. HOLLOWAY, South African High Commissioner in London, took part in a students' debate at London University—but the motion, deploring the South African policy of racial segregation, was adopted by 398 votes to 35.

Though the debate had its light-hearted touches it was on the whole conducted on an unusually serious note. Dr. Holloway was the last of the four speakers. His principal opponent was Professor K. Kirkwood, Professor of Race Relations at Oxford University

and formerly of Natal University.

"You want," Dr. Holloway told the audience, "to spread the country's political ideas pepper pot and spread over South Africa—in a community which has not succeeded to think as you think."

"During the time you have been undergraduates there has been a resurgence of human sacrifice in Africa, in the Mau Mau Kenya, and in the human sacrifice."

"Only a fortnight ago a British Judge in Maseru sentenced 14 men to death for human sacrifice (Cries of "Shame" and "teen human sacrifices")"

Friction

"Nowhere in the world do you mix primitive and civilised races without friction. Apart from simply keeping people in groups,

"If you mix primitive and a primitive culture and a primitive advanced culture will be destroyed."

When the High Commissioner was interrupted by some other he said: You laugh you people simply do not know."

An African in the audience stood up and called "You don't know, sir."

Dr. Holloway explained that he meant the British of the audience

Applaud

When he added "We have given better educational, and hospital services to the Bantu. We are doing well," he was warmly applauded.

The other speaker on Holloway's side was Mr. Lloyd, a barrister, an expert on Iraq and a former member of the Cambridge Union.

Mr. Dingle Foot M.P., who was to have spoken, Professor Kirkwood could get away from the Commons in time.

Professor Kirkwood said "Apartheid is unrealistic,

No War Against Whites: N.R.C.

Ndola

THE President General of the African National Congress told a meeting of about three thousand Africans that there was propaganda aimed at "scandalizing the name of Congress in England.

"They want to tell these lies about us to make us appear wicked so that they can destroy us in Britain.

"But I do not think our friends in Britain will be fooled by this," he said.

"If this report of us training troops and armies and inciting children to hate the European was true surely the police would have stopped it.

"If this is true why have the police not taken action?

"The whole thing is a lie. They are trying to force the Government's hand against Congress.

Non-Violence

"My remarks at Chibolya last time about our policy of non-violence were received with alarm by Europeans in the Federation. The comment in the Press was hysterical and very unkind," he said.

But their fears were groundless, said Mr. Nkumbula. Congress did not mean to come out in open warfare against the Europeans.

"The only thing that may happen is that we may not be able to discipline members who take to violence."

Footnote.—A member of the Northern Rhodesian Legislative Assembly alleged recently that the African National Congress was organizing "hate schools" against the Europeans.

Ice Of Apartheid Laugh

gerous and dishonest. The Europeans of South Africa have often longed for it but have never practised it.

Affront

"What offends me most are the affronts to human dignity from which many Africans suffer and which people in this country can scarcely appreciate."

The other speaker for the motion was Mr. J. H. Marston, a veterinary student.

He drew laughter when he quoted Mr. Eric Louw as saying: "The South African Government believes apartheid to be a democratic system in a democratic country."

Two South Africans joined in the argument from the floor of the House.

Mr. G. Heymann from Sasol-

burg fought against interruptions to side firmly with Dr. Holloway.

Miss Junwallab, an Indian student, described herself as a victim of the segregation laws. She was loudly applauded after reciting a catalogue of disabilities to which she said non-Europeans in South Africa were subject.

Non-White speakers were in the majority on the floor. Three actually sided with Dr. Holloway, but two of them so qualified their arguments as to give little real support to the South African Government.

A spirited English student appealed to the High Commissioner to resign his post.

And after the debate had formally closed an African asked for Dr. Holloway's and Mr. Lloyd's notes "so that I can show my children in time to come that such people really existed."

Ghanaian Discovered "Conflict" Among Africans Here

(By The "Star" Correspondent)

"SOUTH AFRICANS are not as bad as we generally think they are"—that is what Roland Justus Simpson is saying now that he is back in Ghana from his one week visit to the land of apartheid, where as a Ghana Government surveyor he attended a conference convened by the Council for Scientific and Technical Co-operation in Africa south of the Sahara.

Mr. Simpson was busily writing his report on what he saw officially—and unofficially—when I called on him during the week-end.

"South Africans," he told me, "are faced with real problems which constitute a challenge to all races in that country. Conditions there are not the same as they are here in Ghana or in Britain, and it would not be fair to condemn South Africans without a serious objective study of their problems."

What struck him most during his Union visit was that all races there—Black, White or Coloured—were very race-conscious.

"Apartheid was uppermost in their minds and it turned up in their conversations with me all the time," he said.

He was also struck by how few Africans in the Union had a status above that of messengers or "steward boys."

Mr. Simpson told me that all Africans whom he had met in the Union, especially the more educated, betrayed some inner

conflict.

Whenever he said he came from Ghana their faces lit up and often he was told, "then you must be happy."

Some expressed a wish to come and live and work in Ghana. Both Africans and Coloured people whom he had met impressed upon him the great hopes they placed in Ghana and that her achievement of independence inspired them for their own future.

Mr. Simpson said that he was extremely happy during his visit.

All the Europeans whom he had met were courteous and friendly towards him and showed no dislike of his presence. Africans were allowed to visit him at the Mount Nelson Hotel where stayed in Cape Town. He was told by one African that they were not usually allowed there.

He was also courteously treated at Luthjes Langham Hotel in Johannesburg where he had lunch.

It was from Press reporters that he learned that he was the first African admitted there.

Direct From India:

Your favourite film records, Bhajans, Devotional Songs & Arthee National Anthem by India's greatest artist K. L. Saigal of New Theatres.

Basant Bhar	5 Records	50s.
Dartie Matha	3 "	30s.
Tanen	3 "	30s.
Bagat-Surdas	4 "	40s.
Bhanwara	3 "	30s.
Zindiga	2 "	20s.
Lagan	3 "	30s.
Bhanphool	3 "	30s.
Delhi Singrothree	2 "	20s.
Indian National Anthem	1 "	10s.
"Azadi Ka Bada Gandhi"	Now see the change in India in Drama set.	10s.

These are some of the finest Indian Records pressed in India with real Indian Tones.

Postage free.

D. ROOPANAND BROS.

MUSIC SALOON AND BOOKSELLERS

Phone 20707.

P.O. Box 2524.

85 VICTORIA STREET,

DURBAN.

B. I. S. N. Co. Ltd.

S. S. Kampala due 30th Nov.

Sailing 6th Dec. 1957.

S. S. Karanja due 30th Dec.

Sailing 5th Jan. 1958.

For Bombay.

Passengers must conform with the Cholera Vaccination and Yellow Fever inoculation requirements and obtain certificates from their nearest District Surgeon. Inoculation by and certificates from private Medical Practitioners will not be accepted.

FARES : DURBAN TO BOMBAY

First Class single without food £92-0-0

Second " " " £60-15-0

Third Class Bunk " " £31-10-0

Non-Vegetarian Special Food £11-10 Ordinary Food £4-18

Vegetarian Special Food £10-3 Ordinary Food £4-6

Bookings for 1st, 2nd, 3rd can be effected by communication with us by telegram or letters.

For further particulars apply to—

SHAIK HIMED & SONS (PTY) LTD.

390 PINE STREET, Telephone 20432, DURBAN.

Tel. Add. "KARAMAT."

Equal Pay For Equal Work Agitation In Italy

A NATIONAL study meeting on the subject of "Equal pay for equal work" was held in Milan, Italy, from October 4th to 6th, 1957. This meeting was organised by a committee which included the Italian sections of important international organisations: The Union of Italian Women, the Italian Women's Alliance, the National Council of Italian Women, the National Association of Nurses and Health Workers, the National Federation of Women Lawyers, the Italian Federation of Women Graduates, the Young Women's Christian Association of Italy, the Union of Italian Lawyers as well as the National Association of Women Parliamentarians and Councilors and the National Women's Union of Milan.

The following reports were made to the meeting by experts from various political sectors: Equal pay in legislation, article 37 of the Italian Constitution and the International Convention 100 of the I.L.O.; characteristics in the employment of women in Italy;

elements making up Italian women's wages and a comparison with Convention 100; economic aspects and remuneration of women's work; vocational training for women; legal value of the international convention of the I.L.O. and the action undertaken to achieve its implementation in Italy.

Personalities in politics, experts in the fields of economic and social science, university professors and women from all kinds of Italian organisations attended the meeting. The Women's International Democratic Federation, the International Women's Alliance, the International Committee for Co-operation between Women's Associations showed the great importance they attach to this problem by sending representatives to the meeting.

The meeting had the support of political circles and of the broadest sections of the press as well as of public opinion and the working world, who followed the thorough discussion on this subject which is very topical in Italy today, with great interest.

Canadians Attack University Apartheid

EXTENSIVE correspondence conducted since the beginning of this year between the rector and vice-chancellor of Pretoria University, Prof. C. H. Rautenbach, and vice-chancellors of British universities and the Canadian Society of University Lecturers, has been released.

The correspondence deals with the Union Government's proposed Bill on separate university education.

In similar letters the British and Canadian heads of universities informed Professor Rautenbach that they have objected openly in Britain and Canada against the Bill. Their objections are based on the grounds that the proposed legislation "will undermine traditional academical freedom and also the freedom of speech.

In reply to these letters Professor Rautenbach has stated that he was convinced that some system or other of separate university education for the different ethnical groups in South Africa would render the greatest practical contribution

to their future happiness and prosperity:

In reply to the British and Canadian university heads' assertion that "the university in a free community has the basic right to decide whom to teach, by whom, and in what manner." Professor Rautenbach wrote that limits were imposed on these freedoms by the free community for its continued existence as a free community and as visualised by its responsible leaders.

Professor Rautenbach also points out that the Pretoria University's Senate and Council had as far back as 1934 expressly requested the Government for a system of separate university education for Africans, and further similar repeats of this request "make it obvious that the university is in favour of the general principle incorporated in the proposed Bill,

India's Largest Insurance Company At Your Service

The
New India Assurance
Company Limited

SOLE REPRESENTATIVE IN THE UNION OF SOUTH AFRICA

RUSTOMJEE JALBHAY RUSTOMJEE

140, Queen Street, DURBAN.

FOR SERVICE AND SECURITY
CONSULT US FOR

EVERY TYPE OF INSURANCE

P.O. Box 1610.

Residence: 111 Eleventh Avenue,
DURBAN.

Phones:

Office: 25845
Residence: 36413.

The Nursing Apartheid Debate

(Continued from page 507)

5s. to 10s. Government members stressed that this was merely permissive. Opposition members rightly retorted that it was unlikely to be included in the law unless it was intended to be used, as indeed evidence before the Select Committee suggested was probable. They argued that it was monstrous for nurses to be called upon to pay double fees because, *inter alia*, of the extra expenditure incurred on apartheid measures (separate registers, etc.) with which they did not agree. Similarly, all nurses are obliged by the 1957 Bill (as by the 1944 Act) to belong to the Nursing Association with a membership fee of 35s. p.a. The present Bill empowers the Association to vary its fees for the different groups. But, as as honourable members pointed out, whatever it does will be wrong—either keeping the same fees for 'first-class' and 'second-class' members which is inequitable; or discriminating in fees as in status, and thereby explicitly admitting that there are "superior" and "inferior" members.

A similar alteration in the law is the power now being given to the Nursing Council to prescribe different uniforms, badges and insignia for nurses of different races, though they hold the same qualifications. Government spokesmen said, again, that this was merely permissive and had been requested by the Nursing Council, though admittedly not by the nursing members of the Council. Indeed, the request seemed to emanate mostly from members of the Afrikaanse Verpleegstersbond. And if found some curious support in Parliament from Senator Dr. I. Kloppers who said that the non-European patient is afraid of everything white in hospitals. "He is almost worse than an animal tied with rope in those surroundings" Senator Kloppers thought that light-blue uniforms "had a more pacifying effect upon the non European... As you may understand, a pitch black face and a snow white uniform does not always yield a pleasant contrast and some of the nurses prefer a light uniform."

Senator J S. de Wet, apparently on the authority of his service on some hospital board, thought "non European nurses have their own desire and their own selection of what type of uniform they will wear for which, unless provision is made, permission cannot be granted." Though this hardly seems to tally with the Minister's

belief that "it might be a good thing if the non-European nurses were made to wear coloured uniforms, since some of them have not yet reached the same degree of cleanliness as the European nurses." Nor were fears of discrimination as to both qualifications and insignia allayed by Senator Robertson's quotation from the evidence of Miss Not-hard who appeared to envisage both:

"But this is differentiation in regard to qualification between registered nurses and nursing assistants), would you create the same differentiation in regard to race?—No, we would never differentiate on that. If we do, however, as we hope to do, create a non-European Nurses's Certificate, she would wear her epaulet together with the Council's badge."

Throughout the debate it was the Opposition's contention that differentiation in training, uniforms, etc., would inevitably lead to different standards, if only because the non-white nurses would believe that this was intended. Basically, the conflict was between those who believe that nursing is a universal profession and those (like Dr. Carel de Wet) who consider that a nurse should devote herself not only "to her fellow human being" but "to her nation (*volk*)." The Bill, "by preventing racial intermingling and equality in the service, will encourage the feeling against racial intermingling and will give white and non-white nurses the opportunity of being proud of their own racial purity."

Against which one may perhaps quote Mrs. Ballinger, who said she had twice recently been asked to meet the non-European nurses in Johannesburg: "Well, don't let honourable members run away with any idea that separation will make for racial peace. I have never seen anything so dangerous in my life as the temper of those women... This attack on the status of the non-European nurses is one of the worst and most dangerous things the Government has ever done. No man with any sense would attack women's organisations... I am quite sure that before we are finished, this Government will find out what the African women really mean."

But Mr. D. J. Potgieter (Vryheid) assured the House that "just like Meadowlands, the Native nurses will still gather together and thank the Government for this step it has taken... The people who want to speak

for the Native are precisely those people who know the least about the soul of the non-white... They should not make the mistake of thinking that the Native and non-white nurses will regard it as an injustice and an insult that in terms of this Bill they will now have the the right and the privilege of associating with their own kind in their own associations and advisory councils. It is the herd instinct. It is something one cannot alter. One cannot alter it among the Natives. One cannot alter it among the animals. What is true of the animals is true of human beings as well."

The last word, however, may yet rest either with Mr. Hepple: "Sir, the passing of this Bill is not the end. It will probably be the beginning. The Bill will engender a great deal of division, internal dissension and hostility in the nursing profession, in the medical profession and in all spheres into which the nurses come into contact... The Government has not heard the last of the vicious provisions that are contained in this measure. Or with the Minister: "What is at stake here is the idea of social apartheid which is traditional in this country."

(1) No one seems to have noticed that the explicit statutory encouragement to the Nursing Association to hold referendums contained in Sections 15 and 19 of the 1944 Act has disappeared in Sections 33 and 39 of the 1957 Act, which replace them. Presumably this does not exclude the Association from holding referendums, however.

A Hotel Sign

THE "Natal Daily News" of November 26, has published a very interesting letter, by a "One-time Resident" of India, on the controversial subject of the sign "No Dogs or South African Admitted" in a hotel in Bombay:

Once and for all an end must be put to this myth about the sign over a Bombay hotel saying "No Dogs or South Africans Admitted," as mentioned once again by "Ecce Signum."

The hotel in question is the Taj Mahal Hotel. There is a notice at the entrance saying "No Dogs Admitted." Dogs are not allowed in any Indian hotel.

There is a lounge on the first floor, and on the wall by the entrance is a sign which says "South Africans Not Admitted."

The reason for the sign was that during the war—sometime in 1942 or 1943, I forget which year—a small contingent of South Africans landed in Bombay.

They were taken to the Gymkhana Club, where after a very good lunch, they said they would like to swim. For about two hours they had the enormous swimming bath to themselves, then at 5 p.m. a few Indian members of the club, including Mr. Tata, the son of the owner of the hotel, turned up for a swim.

There was an outcry from the South Africans about letting Indians use the pool. Mr. Tata, educated at Eton and Oxford, with a string of degrees, and also a first class pilot, resented this attitude. Hence the notice.

Ocean Liner Of The Future

Luxury passenger ships a few years hence may be equipped with hydrofoils enabling them literally to fly through the water at speeds up to 100 miles per hour, according to artist-author Frank Tinsley in the October issue of the U.S. magazine "Mechanix Illustrated." Hydrofoils are wing-like devices attached to legs beneath a boat. When under way they lift the hull out of the water and increase speed and stability. The invention is more than 50 years old but not until recently have hydrofoils been tried on large craft by the U.S. Navy and others. Tinsley, in his drawing here, predicts their use on giant ocean liners. The familiar tiers of open decks, rows of conventional rowboats, towering masts and obtrusive funnels would be missing from the new streamlined liner. It would have rounded glass deck enclosures, a submarine-type conning tower and stern fins with bullet-like dock bridges. Its broad beam and twin catamaran hulls would give this "flying fish" ocean liner speed and stability both afloat and afloat.

Great Modern Shakesperian Actor Quits Art League

ON July 17 this year Mr. Alan Paton wrote to the International Arts League of Youth in Durban stating that he had refused to be a patron because the league "while it called itself the International Arts League...was in fact a colour bar organisation."

Mr. Paton added: "For some time I have been convinced that many of your distinguished patrons would never have given their patronage if they had known that this so-called international league was in fact a colour bar organisation."

Yehudi Menuhin

"I have at last decided that this fact should be brought to their notice."

Mr. Paton, who is the leader of the Liberal in South Africa, has carried out his threat and has brought the matter to the attention of Yehudi Menuhin, the world-famous violinist, and Sir Laurence Olivier, the great modern Shakesperian actor.

He has also brought it to the attention of another patron, Sir Adrian Boult, the eminent British conductor.

For Goodwill

The International Arts League of Youth was established in Durban by Mr. Edward Duon, for many years the conductor of the Durban Civic Orchestra, as a means of fostering goodwill and amity among the youth of the world.

In his letter to the International Arts League of Youth, Sir Laurence Olivier says that Mr. Paton was put him into a very awkward position. "I try very

hard to avoid getting into any political complication...."

"If I keep my name on your list of patrons I appear to be favouring the colour bar. If I resign I appear to be favouring Mr. Paton's point of view."

"But I must do one thing or the other, whereas all I want to do, in fact, is to remain entirely neutral. However, it has been pointed out to me that there is this political aspect. I think I must resign to avoid controversy."

Politics A Bane

"I am sending a copy of this letter to Mr. Paton. I am extremely sorry that this situation has arisen, and it proves once again what a bane politics can be when it enters into the realm of art."

Sir Adrian Boult wrote that he had had some correspondence with "a gentleman named Alan Paton."

Sir Adrian said, however, that he could not feel enthusiastic about a league which called itself "international" but excluded its own Coloured population.

Sir Adrian did not request that his name be removed from the list of patrons, but said "I feel that the matter is important."

World Conference of Religions In India

DELEGATES from several countries attending the first World Conference of Religions in New Delhi, praised India's efforts to spread the message of peace, love and brotherhood when the subject committee of the conference held its first sitting. About 200 delegates attended.

Arch Priest Ruzhitzky, Rector of the Moscow Theological Academy, and Multi Babbanov from Central Asia wearing colourful robes told the gathering that the people of the Soviet Union welcomed the holding of the conference which was dedicated to the ideals of peace and goodwill.

Arch Priest Ruzhitzky said that the Indian people were

peace-loving and wanted friendly relations with the whole of humanity."

"I hope God will help us in our efforts for peace," he added.

Arabic

Speaking in Arabic, Multi Babkhanov said that advances in the field of science could be a blessing if these were harnessed to the progress of mankind.

Mr. A. Markey (USA) said that hopes of world peace rested on India. He pleaded for the setting up of an organisation under the auspices of the United Nations which would devote itself exclusively to reconciling religious differences now separating vast segments

of humanity and co-ordinating the basic teachings of all religions. This would help to effect a spiritual and political conciliation which was prerequisite to establishment of the 'one-world order'.

Delegates from England, Hungary, Burma, Cambodia, Holland and Germany also took part in discussions.

The President of India, Dr. Rajendra Prasad, inaugurated the conference and the Vice-President Dr. Radhabrishnan and Mr. Nehru addressed it.

DRY CHILLIES

6lbs. Bag for 5/- only
15lbs. Bag for 12/6
33 lbs. Bag for 27/6

From:

MAARMANS (Pty) Ltd.

Box 26. Phone 128.
BRITS. Transvaal.

Whenever, wherever infection threatens, doctors and nurses take elaborate antiseptic precautions. Nothing is left to chance. Almost every hospital and clinic, in Southern Africa, and in many countries overseas, relies on Dettol. This pleasant, non-poisonous fluid, deadly to germs, is harmless to the delicate human tissues the germs invade. In the home, as in the hospital, Dettol is the safe way to safety.

DETTOL

THE ANTISEPTIC DOCTORS USE

MAHATMA GANDHI—THE LAST PHASE

Vol. I

(Introduction by Dr. Rajendra Prasad)

The book deals with the last phase of Mahatma Gandhi's most tumultuous career. It very beautifully narrates and interprets his most eventful life-story from the year 1941 up to the completion of his Bihar Mission. The author, the authoritative chronicler and interpreter of Gandhi's life and philosophy depicts with great delicacy, minuteness and accuracy how Gandhi's ideals of Love and truth, Fearlessness and Fellow-feeling, were put to their severest tests and how, he waded through amidst the forces of darkness and despair all around and brought life and cheer to the Nation and preceived higher and higher truths himself.

With 44 pages of photographs.

Price 32/-

Obtainable from:

'Indian Opinion', P. Bag, Durban, Natal.

India Letter

(From Our Own Correspondent)

NEHRU URGES END TO STRIFE IN INDUSTRIAL FIELD

THE Prime Minister, Mr. Nehru, described the probing of inter-planetary space as a triumph of the human mind which held out a tremendous assurance of prosperity to all mankind. But, at the same time, the world, which was engaged in a cold war, was entering this new age with a growing fear which constituted a major obstacle to real progress.

Inaugurating the fourth Asian regional conference of the International Labour Organisation at Vigyan Bhavan, Mr. Nehru likened the world to a house haunted by ghosts of hatred, fear and suspicion. The great problem was to shed this fear. Everybody wanted peace, but lived in dread of war.

Mr. Nehru pointed to Gandhiji as showing the way out. The Mahatma had stressed the importance of employing right means if noble ends were to be achieved. Evil could not be combated by evil. Good could not be imposed.

In the sphere of labour relation, he suggested that coercive methods and pressure tactics should be avoided. Class conflict could not be solved by aggravating them to the point of self-destruction.

Mr. Nehru conceded that labour had the right to strike and take collective action to protect its interests. In principle this right should not be thwarted. But, in practice, in the modern world, strikes and lock-outs were an anachronism. In India, where the problem was to produce more wealth, industrial strikes were obviously wasteful.

Labour ought to realise that every strike was a blow not merely against its opponent but against itself. This applied with greater emphasis to management. The rights of the consumer, too, could not be overlooked, said Mr. Nehru.

India Urges Pakistan To Pay Canal Water Dues

The Government of India is understood to have asked Pakistan to make "immediate payment" of the latter's dues amounting to over a crore and seven lakhs of rupees for the supply of water in the Indus canal system.

In a recent communication India has also intimated to the Pakistan Government that the

East Punjab Government had instructed to continue the supply of water to Pakistan for the 1957-58 rabi season despite heavy dues.

Indus canal water is supplied to Pakistan under the 1948 agreement arrived at between the Prime Minister, Mr. Nehru, and the late Mr. Liaqat Ali Khan, Pakistan's first Premier.

The same agreement provides that India's Prime Minister should fix the amount Pakistan would have to pay every quarter towards water supply. Accordingly, the Government of India is understood to have notified the Pakistan Government that for the quarter beginning with October 1 last, Mr. Nehru had fixed that Pakistan should pay Rs. 8,32,000—Rs. 62,000 to be paid to East Punjab Government and Rs. 2,30,000 to be deposited with the Reserve Bank pending settlement of dispute. These payments according to 1948 Agreement will have to be made in advance.

Basic Structure Of Second Plan Not To Be Altered

Expectations that the Prime Minister would throw light on the present state of the second five year plan and the line of policy to be pursued hereafter were belied in the Lok Sabha. Mr. Nehru did not speak, but has seldom been so tediously devoted to such a patchwork of irrelevant side issues in his observations.

Mr. Nehru commenced his 60 minute statement with reference to China's foreign exchange difficulties and ended with a preroration on the need for revolutionary thinking in the Sputnik age. The subject under discussion was the Second Plan.

In between, there were "obiter dicta" on family planning, afforestation, the relative merits of cow dung and atomic energy as sources of power and perspective planning. The House heard all this with remarkable patience.

The Prime Minister did not think that the Plan was over-ambitious. It was intended to stretch the country to the utmost and was based on expectations of "unusual effort" by the people and others outside on our behalf.

Having said this, Mr. Nehru expressed grave concern at what he described as the amazing lack of capacity for selfhelp at all levels in the country. Unless this mentality was overcome, there could be no real progress. His statement that the community development programme had achieved something in this direction was, however, met with cries of "no no" in which several Congress members joined.

Cabinet Crisis In Pakistan Again

The month-old coalition Government of Pakistan became shaky again when the largest group of the coalition, the Republicans, decided not to make any change in the electoral system as contemplated by the Prime Minister, Mr. I. I. Chundrigar.

The Parliamentary group of Republicans on October 18 had agreed that in the coming general elections, polls would be on a basis of separate electorates.

The Council of Republicans has now rejected the Parliamentary group's agreement and upheld its earlier position that the polls should not be held on the basis of separate electorates.

Mr. Chundrigar called a special session of Parliament for November 28 in which he expected the Republicans would vote with his Muslim League Party.

The Republican Party's decision to go back to its earlier agreement will disturb present party alignments in the Pakistan Parliament. If the Republicans stick to their present decision,

the constitutional implication is that either the Chundrigar Government resign or the forthcoming parliamentary session be postponed until the issue is clarified.

Congress Role In Kerala

Mr. A. K. Gopalan, M.P. a member of the Politburo of the Communist Party of India, stated in Bombay recently that if Mr. Nehru and other Congress leaders failed to stop the leaders of their party in Kerala from instigating to occupy public lands illegally "there will be very serious consequences" in all the other States.

He said "national reconstruction work will be greatly hampered if Communists also take to a tit-for-tat policy".

The Communist leader was addressing a press conference on "eight months of Communist Ministry in Kerala."

Asked whether the situation in Kerala could not be dealt with by the State administration and why he was calling upon Mr. Nehru to intervene, Mr. Gopalan said he wanted the Congress to define its role as an Opposition party in Kerala.

R. VITHAL

Bookkeeping, Writing up Sets of Books, Balance Sheets, Income Tax Returns.

Contact No. 12 Barklys Arcade, 38 Market Street, Co: Diagonal & Market Sts. Johannesburg, Phone 33-1654.

Phone 34-1349

P. O. Box 1549.

MASTER BROS.

(PTY) LTD.

WHOLESALE MERCHANTS & DIRECT IMPORTERS

HOUSE FOR KEEN CASH PRICES

33 West Street, JOHANNESBURG.

Seven Months With Mahatma Gandhi

Being an Inside View of the Non-co-operation Movement of 1921-22

By Krishnadas

Abridged and edited by Richard B. Gregg

Writing of the two volumes of which this is an abridgement Gandhiji wrote: 'I have gone through them. And the facts appear to me to be correctly set forth and exhaustively dealt with.....The volumes are the only narrative we have of the seven months with which Krishnadas deals.'

Price: 12s. 6d.

Obtainable from:

'Indian Opinion,' P. Bag, Durban, Natal

BOOKS FOR SALE

Ramanama—M. K. Gandhi;	2	0
An Atheist With Gandhi—Gora G. Rao	2	0
A Gandhi Anthology (Book I)—V. G. Desai	1	8
Gandhian Ethics—Benoy Gopal Ray	2	6
Basic Education—M. K. Gandhi	2	6
Bapu's Letters to Mira (1924-48)	7	6
For Pacifists—M. K. Gandhi	2	6
The Educational Philosophy of Mahatma Gandhi —M. S. Patel	8	6
To Women—Amrit Kaur	1	0
Drink, Drugs and Gambling —M. K. Gandhi	5	6
To the Students—M. K. Gandhi	8	6
The Gospel of Selfless Action or The Gita According to Gandhiji (Translation of the Original in Gujarati with an additional introduction and commentary) —Mahadev Desai	8	6
What Is Wrong With Indian Economic Life —D. V. K. R. V. Rao	3	0
Christianity Its Economy And Way Of Life —J. C. Kumarappa	2	8

Obtainable From:

**Indian Opinion,
P. Bag, Durban, Natal.**

Books For Sale

Bapu's Letters To Ashram Sisters —By Kaka Kalelkar	2	6
Gandhi Techniques in the Modern World —By Pyarelal	1	6
Gandhi's Challenge To Christianity—S. K. George	2	6
Why Prohibition—J. C. Kumarappa	1	0
My Dear Child—Gandhiji	2	3
My Religion—Gandhiji	4	3
Story Of The Bible—S. K. George	8	6
Hindu Dharma	8	6
A Compass for Civilization—Gregg	6	3
Key to Health—Gandhi	1	6
At the Feet of Bapu—Chandwala	8	6
A Preparation For Science—R. B. Gregg	2	6
Bapu My Mother—Mennubez	1	6
Nature Cure	1	9
Story Of My Life	2	6
Unto The Last	1	0
Communal Unity—Gandhiji	25	0
Diet and Diet Reform—Gandhiji	—5	0
Gleanings—Mira	1	6
Selections from Gandhi—N. Bose	10	0
Bhoodan Yajna	2	0

Obtainable From:

**"Indian Opinion"
P. Bag, Durban, Natal.**

BOOKS FOR SALE

THE DELIVERANCE (A picture of the palpitating life of the joint family)	4	6	INDIAN CHRISTIANS —G. A. Natesan	7	6
INDIAN STATES' PROBLEM (Gandhiji's Writings and Utterances)—M. K. Gandhi	10	0	SEVEN MONTHS WITH GANDHI —Krisnadas	12	6
FOUNDATIONS OF PEACE (Critical study of the conditions which precipitated two world wars)—K. T. Shih	15	0	A RIGHTEOUS STRUGGLE —Mahadev Desai	2	3
DELHI DIARY—Gandhiji	10	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. I.—M. K. Gandhi	15	0
A SURVEY OF RACE RELATIONS (1934-54)	5	0	NON-VIOLENCE IN PEACE AND WAR Vol. II.—M. K. Gandhi	14	0
A PROPHET OF THE PEOPLE —T. L. Vaswami	8	6	FROM YERAVDA MANDIR —M. K. Gandhi	1	0
KRISHNA STORIES —T. L. Vaswani	7	6	GANDHIANA—D. G. Deshpande—(A Bibliography of Gandhian Literature)	5	0
A VISION OF FUTURE INDIA—K. G. Mashruwala	2	0	GANDHI-JINNAH TALKS (Text of Correspondence and other relevant matter)	2	6
SOVIET ATTITUDE TOWARDS CHINA Pacts And Facts—Stanley Powell	5	0	PILGRIMAGE FOR PEACE—Pyarelal	12	6
AMONG THE GREAT (Conversation with Romain Rolland, Mahatma Gandhi, Bertrand Russell, Rabindranath Tagore and Sri Aurobindo)—Dilip Kumar Roy	23	0	TO STUDENTS—M. K. Gandhi	6	0
TWO HISTORICAL TRIALS IN RED FORT —An account of the trial of the Officers of the I.N.A.	14	0	BAPU—Marry F. Barr	4	0
WHY CRIPPS FAILED (Documented account from the Indian Nationalist point of view)—M. Subrahmanyam	2	6	COMMUNAL UNITY—M. K. Gandhi	25	0
FAMOUS PARSIS	7	6			

Obtainable from:

**'Indian Opinion,'
P. Bag, Durban, Natal.**

સામાજી જુકાણું કયું માટે સાચું જુકાણું કરવાથી આપણને જે રો હાલ નથી. તેમ કરવાથી તો બંનેનો ધર્મ નાશ પામશે. એટલું જ. પરંતુ એક જાણ અધર્મ કરે, તો પણ બીજો માણસ ધર્મને જ વળગી રહે, તો ધર્મ બચી જાય છે, અને છેવટે બંનેને બચાવે છે.—જી.કે.

પુસ્તક ૫૫ મું—આંક ૪૬

તા. ૨૯ નવેમ્બર, ૧૯૫૭.

છુટક નકલ પે. ૪

ગુન્હેગારો અને ધાડપાડુઓની હિંદમાં ભરાયલી અપૂર્વ પરીપદ

જે બંધરના પહેલા અઠવાડિયામાં લખનોમાં હિંદના ઇતિહાસમાં પહેલી જ વાર અને કદાચ દુનિયામાં પહેલી વાર કેદીઓના વફતાઓ અને ગુન્હેગારોએ એક જ વ્યાસ પીઠ પર બેસી પરીપદ ભરી અને જનતાને ખાત્રી આપી હતી કે તેઓ કાયદાને માન આપનારા સારા નાગરીકો થશે.

યુપીની સરકાર થોડા વરસોથી ગુન્હેગારો માટે સાફ વાતાવરણ સરભર તેમને સારા નાગરીક બનાવવાનો એક અપૂર્વ અખતરો કરી રહી છે. એ અખતરના અનુસંધાનમાં ગુન્હેગારોની આ પરીપદ બોલાવવામાં આવી હતી. ત્રણ વફતાઓ અને એક પુરૂષ તથા એક સ્ત્રી જેઓ કેદી હતાં અને એક મુક્ત થયેલા કેદીએ બીજા ગુન્હેગારોને ખાત્રી આપી કે, સમાજે તેઓને કેદી તરીકે નહીં પણ એક માનવી તરીકેનું વર્તન બતાવ્યું છે અને ચોતાના પુર્વસ્થાને પહોંચવા માટે પુરતી મદદ કરી છે. જે ભવ્યતાથી અને આત્મ વિશ્વાસથી તેઓ બોલ્યા હતાં તેના પરથી જણાતું હતું કે તેઓ જે માને છે તેજ તેઓ કહી રહ્યાં છે.

૨૨ ગુન્હેગારોએ, ૨૫ પુરૂષો અને ૮ સ્ત્રીઓએ, ૩૨ માલ કેદીઓ સાથે જેમ બીજા પરીપદોમાં બેસે છે તેવી જ રીતે બેસી ભાગ લીધો હતો. ચરતપર મુક્ત કરાયલા કેદીઓએ ખાત્રી ના કપડા અને ગાંધી ટોપી પહેરી હતી. બીજા સામાજિક કાર્ય કરે કે જેઓ પરીપદ માં આવ્યાં હતાં તેનાથી આ લોકો જુદા નહોતા જણાતા.

પરીપદનો આરંભ કરતા યુપીના વડા પ્રધાન ડો. સંપુર્ણાનંદે જણાવ્યું કે, સબ કરનારા અને જેલ સત્તાધીશો સાથે બહુ સહાય સંબંધ ધરાવનાર માણસોએ જાણવું જોઈએ કે સમાજને એક દિવસમાં ફેરવી નથી શકાતો. તેઓને હસ્તક અકસ્માતોના ભાગ બનેલા માનસીક દરદીઓ છે. અને તે માટે ઘણી ધીરજની જરૂર છે.

આ લોકોએ એમ વિચારવાની જરૂર છે કે આ દર્દીઓ, સમાજ જે જરાક સમજદાર હોત તો આવા અકસ્માતમાં ના ભાગ નબન્યા હોત. હવે આ લોકોના સ્વભાવો બદલી, એમને, આત્મવિશ્વાસ આપી ફરી એક વાર સમાજમાં એક સારા નાગરીક તરીકે સ્થાન મેળવી આપવાનું કામ આપણું છે. ડો. સંપુર્ણાનંદે વધુમાં જણાવ્યું કે: “અમે, કેદીઓના ઘણા પ્રયોગો કર્યા છે. ખુલ્લી કેરો સાબવામાં આવી છે જેમાં કેદીઓ, સાધારણ મજુર તરીકે, ખુલ્લી હવા અને ખુલ્લા મેદાનમાં જોણામાં જોણી ચોલીસોની દેખરેખ નીચે કામ કરે છે. સરકાર તરફથી પોક લણણી વખતે, કેદીઓને થોડાક સમય માટે ચોતાના

ખેતરોમાં મદદ કરાવવા વેરે જવાની છુટ અપાય છે, અને આ પ્રયોગમાં ઘણા જોણા કેદીઓએ આ પ્રયોગનો ગેરલાભ ઉઠાવ્યો છે.

“શીખાતું ગુન્હેગારોના પ્રયોગોમાં પણ અમને ઘણી સફળતા મળી છે. આ લોકોને બનારસમાં સારીયા નામના સ્થળે જ્યાં વરૂણા નદી પર એક પુલ બંધાય છે, ત્યાં કામ કરવા મૂકવામાં આવ્યા છે. આ કેમ્પમાં તેઓ બીજા માણસો, અને ખાસ કરીને ગૈરાજોના સંપર્કમાં પણ આવે છે. “અમને ખાત્રી છે, કે, એમની સંસ્કૃતિ, અને એમને વારસામાં મળેલા શુભો, એમની મદદમાં આવશે જ અને એમ પણ માનીએ છીએ કે આ પ્રયોગમાં બહુજ મોટો ફાયદો અમે ખેડી રહ્યા છીએ. પણ

અમે આનંદથી જાણવી શકીએ છીએ કે, કેાઈપણ ગંભીર બનાવ વગર અમારા પ્રયોગને આજ સુધી સફળતા મળી છે.”

એક કેદી, પ્રતાપ બહાદુર, જે હુટાઈ તરીકે ૨૫ વર્ષની જેલ લોગવી રહ્યો હતો એને પરીપદ માં જણાવ્યું કે, “હું આજે એક સ્વતંત્ર માણસ તરીકે અહીં આવ્યો છું. અને સમાજ સુધારકોના ક્ષેત્રમાં હાથલ થવાની મને બહુજ ઈચ્છા છે.”

એક બીજા સ્ત્રી જેનું નામ ગંગા દેવી છે, એને જણાવ્યું કે, “હું ખરાબ કે સારી, ગમે તેવી હોય પણ હું સમાજની એક વ્યક્તિ છું અને સમાજની ફરજ છે કે તે મને સુધારે.”

ગંગા દેવીને, ચોતાના ઘણીનું ખુન કરવા માટે સબ કરવામાં આવી હતી.

તાજમાહલમાં દક્ષિણ આફ્રિકનોને મનાઈ

જે બંધરની રફમીના ‘નાટાલ ડેલી ન્યુઝ’માં એક પત્ર “એક વખતના હિંદના રહેવાસી”ના નામથી પ્રસિદ્ધ કરવામાં આવ્યો છે. આમાં સુંબઈની એક હોટેલમાં “કુતરાઓ અને દક્ષિણ આફ્રિકનોને હાખલ થવાની મના છે.” એવી એક નોટીસની ખરી માહિતી તેઓએ જણાવી છે. પત્ર લેખક નીચે પ્રમાણે લખે છે: “આ નોટીસ ખારામાં અહીં ઘણી ચંચોળો ઘઈ ગઈ છે અને હું માનું છું કે આ વિષે સત્વ હકીકત જણાવવી જોઈશે ફરજ છે. જે હોટેલમાં આ નોટીસની વાત થઈ છે, એ સુંબઈની પ્રખ્યાત “તાજ મહાલ” હોટેલ છે. આ હોટેલના ફરવાળ ઉપર “કુતરાઓની મના છે” એમ

લખવામાં આવ્યું છે. હિંદીઓ, કોઈ પણ હોટેલમાં કુતરાઓને હાખલ થવા નથી દેતાં.

આજ હોટેલના પહેલા માળ ઉપર બેઠકના ફરવાળ ઉપર લખવામાં આવ્યું છે કે, “દક્ષિણ આફ્રિકનોને હાખલ થવાની છુટ નથી.” આ નોટીસનું કારણ એ છે કે, ૧૯૪૨ અને ૧૯૪૩ વચ્ચે દક્ષિણ આફ્રિકાની એક લશ્કરી ડુકડી સુંબઈ ઉતરી હતી. એ લોકોને “હમખાના હલખમાં” લઈ જવામાં આવ્યા ન્યાં એમને સારામાં સાફ ખાવાનું આપવા માં આવ્યું. ત્યાર પછી એમને તરવાની મનાઈ દર્શાવી એટલે હોટેલનો મોટો મુંદર “સ્વીમીંગ પાથ” લગભગ (અનુસંધાન માટે જુઓ પાનું ૫૨૨)

શ્રી. પ્રા. સો. જોશી

“ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”

શુક્રવાર તા. ૨૯ નવેમ્બર, ૧૯૫૭.

ઈલાયદાપણાનું નમતું જોર

હાલ થોડાક સમય પહેલાં ડરબનમાં, નાટાલ ઇન્ડીયન કેમિસની પરીપદ ભરવામાં આવી હતી, એમાં કહેવામાં આવ્યું હતું કે, “હવે સમય આવી ગયો છે કે, દક્ષિણ આફ્રિકાના ખરા પ્રજાસત્તાકવાદીઓએ, સંસ્કૃતી અને રમત ગમત માં, દક્ષિણ આફ્રિકાને આંતર રાષ્ટ્રીય ઓલિમ્પિકટ કરવાની હાકલ કરવી જોઈએ.” આ નિષ્ણયને અમારો હાર્દીક સાથ છે.

આ દેશમાં રંગભેદના અલુચાથીએ એટલા માટે સફળ નથી થઈ રહ્યા કે તેઓ હુશીયાર અને જોરાવર છે, પણ એટલા માટે કે, કચકાયેલા તેમના વિરોધીઓ એમ માનતા આવ્યા છે કે તેઓ ઘણા નબળા છે. એટલે કે તેમનામાં સખત સામનો કરવાની તાકાત નથી. ઈલાયદાપણાના સર્વક્રોમાં હુશીયારી અને જળ તો છેજ. આજે ૪૫ વર્ષ પછી, આફ્રિકન લોકો ધીન-આફ્રિકન પ્રજાસત્તાકવાદીઓને જતાવી શક્યા છે કે રંગભેદ રાખનારાઓને હરાવી ન શકાય એમ નથી.

સલામતહની લડત દ્વારા આજે તેઓ પોતાના જોરનું પ્રમાણ કાઢી શક્યા છે અને માનતા થયાં છે કે, જો અધા પ્રજાસત્તાકવાદીઓ એક થાય તો ઈલાયદાપણાનો નાશ કરી શકાય એમ છે, અને એજ એક મહાન શક્તી છે.

હડતાલ બાદ આજે વધુ, અને વધુ લોકો ઈલાયદાપણાની વિરૂદ્ધ થતાં જાય છે. હવે આપણે કહી શકીએ છીએ કે ઈલાયદાપણાનો વિનાશ કાળ નજીક આવી રહ્યો છે. અમે આમ કહીએ છીએ તેનું કારણ એ નથી કે નેશનાલીસ્ટોમાં હૃદય પત્રો થવાના કંઈ ચીનહો દેખાય

છે, પણ પ્રજાસત્તાકવાદીઓ તરફથી થએલો પડકાર આનું કારણ છે. જેમ જેમ વધુ અને વધુ લોકો આવી રીતે વિચારતાં થશે તેમ તેમ આ દેશ સ્વતંત્ર લોકોને રહેવા માટે લાયક બનતો જશે.

આ ક્ષેત્રમાં શ્રી. એલન પેટન ઘણો જ મોટો ભાગ ભજવી રહ્યા છે, અને એમને લીધે યહુદી મેન્યુહને, કલાકારોને, આર્ષો, લેદલાવ રાખવા માટે ઠપકો આપ્યો છે. ઈલાયદાપણા સામે હુનીયાની દ્રષ્ટી, વધુ ખેંચવાની જરૂર છે, અને નાટાલ ઇન્ડીયન કેમિસનો ઠરાવ એટલા માટે જ મહત્વ ધરાવે છે કે તેઓ તેમ કરવા ઇચ્છે છે.

ઈલાયદાપણાને દૂર કરવા માટે, સૌથી પ્રથમ કોમી લેદલાવો કે કોઈપણ જાતના લેદલાવોને સાવ નાણુદ કરવા જોઈએ. હુનીયામાં અને આ દેશમાં એવા લોકો છે, જે ફક્ત એકજ પક્ષનો અવાજ સાંભળી શકે છે અને બીજા એવા છે કે જે ફક્ત બીજા પક્ષનોજ અવાજ સાંભળે છે. અને ત્રીજા, વળી ત્રીજા પક્ષનોજ અવાજ સાંભળશે. પણ આ બધાની સંયુક્ત સહાનુભૂતી જોળવવા માટે, અધા પ્રજાસત્તાકવાદીઓએ ફક્ત પ્રજાસત્તાકવાદી તરીકે ઉભા રહી પડકારવાની જરૂર છે.

અમને એ જોઈને આનંદ થાય છે કે, આજે ઈલાયદાપણાના વિરોધીઓ આ જાત સમજે છે. આનો પુરાવો એ છે કે એક આંતરકોમી પરીપદ ભરવામાં આવનાર છે, અને લોકો ડ્રીઝન દ્વારામાં મદદ કરે છે. જો પ્રજાસત્તાકવાદીઓ, એક મતે સાથે ઉભા રહેશે તો અમને ખાતરી છે કે તેઓ અંતમાં જીત જોળવશેજ. આ પરીસ્થિતી ઉભી કરવા માટે માર્ગ આંકવાની ચર્ચાઓ વહેલી જ શરૂ કરવી જોઈએ.

શ્રીયુત જોશીને દક્ષિણ આફ્રિકાનો ગુજરાતી ભણેલ વર્ગ બહુ સારી રીતે જોળવે છે. ડીસેમ્બરના પહેલા અઠવાડિયામાં ઉપડતી સ્ટીમરમાં તેઓ આ દેશને મુકી હમેશ માટે હીંદમાં નિવૃત્તીમય જીવન ગાળવા જઈ રહ્યા છે. તેઓની ઇચ્છા પોતાના

શ્રી. પ્રા. સો. જોશી

નિવૃત્તીમય જીવન દરમીયાન હીંદના સામાજિક ક્ષેત્રમાં ભાગ લેવાની છે.

શ્રી. જોશીએ શિક્ષક તરીકે અને લેખક તરીકે સારી નામના જોડાની સબ જગ્યામાં જોળવી છે. ટ્રાંસવાલના સમાજ સેવાના ક્ષેત્રમાં તેઓએ ઘણો મોટો ફાળો

આપ્યો છે. ઘણો વખત મુખી અમારા સંહયોગી પત્ર “ઇન્ડિયન ઓપિનિયન”ના તંત્રી પદને તેઓએ સ્વીકારી પત્રકારના ક્ષેત્રમાં પણ કાર્ય કર્યું હતું.

શ્રી. જોશી આ દેશ છોડીને જતા ખાસ કરી ટ્રાંસવાલમાં અને સામાન્ય રીતે સમસ્ત દક્ષિણ આફ્રિકામાં એક વિદ્વાન સેવક મિત્રની ખોટ જણાયો. ટ્રાંસવાલે તેમની સેવાની કદર કરતાં તેમના માનમાં મેળાવડાઓ કર્યા છે અને વિદાય અજલીએ આપી છે. એ યોગ્ય જ છે.

શ્રી. જોશી હીંદ જાય છે. છતાં આપણે આશા રાખીએ કે તેઓ આ દેશના કમનશીખ ભાંડુઓને ભુલી નહીં જાય અને તેમને માટે યોગ્ય તે ચળવળ દેશમાં રહીને પણ કરશે. શ્રી. જોશીને તેમનું નિવૃત્તીમય જીવન સુખ અને શાંતી બધું નિવડો. એ શુભેચ્છા સાથે અમે પણ તેમને સુખજી વિદાય ઇચ્છીએ છીએ.

મહાન શેકસ્પીયરના નાટકોના મુખ્ય અભીનેતાનું આર્ટ લીગમાંથી રાજીનામું

જુલાઈની ૧૭મી તરીખે શ્રી. એલન પેટને ડરબનની “ઇન્ટરનેશનલ આર્ટ્સ લીગ ઓફ યુથ”ને પત્ર લખતાં જણાવ્યું હતું કે, “હું આ સંસ્થાનો પેટન બનવા નથી માનતો કારણ કે, આ સંસ્થા પોતાને ઇન્ટરનેશનલ આર્ટ્સ લીગ તરીકે કહેવાવવા છતાં રંગભેદને સ્થાન આપી રહી છે.”

શ્રી. પેટને વધુમાં જણાવ્યું હતું કે: “અને ખાતરી છે કે તમારી સંસ્થાના બધા પ્રખ્યાત પેટનેઓ, એમનું નામ તમારી સંસ્થાને ખરી હકીકત જણાવે નથી આપ્યું એ તેઓ એ જણાવતા હોત કે, ખરી રીતે તમારી સંસ્થા એક “કલર બાર”ની સંસ્થા છે, તો એમનું નામ તમારી સંસ્થા સાથે તેઓએ જોડ્યું ન હોત. હું એમ માનું છું કે આજે જો વખત હવે આવી લાગ્યો છે કે મારે આ લોકોને ખરી હકીકત જણાવવી એ ખારી ફરજ છે.” શ્રી. પેટને જોશી દક્ષિણ આફ્રિકાની લીગરવ પાર્ટીના લીડર છે,

એમને આ જાહેરાતને અનુસરી હુનીયાના પ્રખ્યાત વાયોલીન વખાડનારા, યહુદી મેન્યુહનેને, શેકસ્પીયરના નાટકોના અભીનેતા સર લોરેન્સ ઓલીવર અને આર્ટનના પ્રખ્યાત આરકેસ્ટ્રાના કન્ડક્ટર સર એડ્રિયન પોલ્ટને પત્રો લખ્યા છે.

ઇન્ટરનેશનલ આર્ટ્સ લીગ ઓફ યુથ કે જે શ્રી. એડવર્ડ ડન, કે જેઓ ઘણા વર્ષો મુખી, ડરબન સીનીક, આરકેસ્ટ્રાના કન્ડક્ટર હતાં એમને ડરબનમાં સ્થાપી હતી, એ કારણથી કે હુનીયાના જીવાન કલાકારોમાં ગૈરીયાય.

આર્ટ્સ લીગને પત્ર લખતાં સર લોરેન્સ ઓલીવરએ જણાવ્યું છે કે: “શ્રી પેટને મને શુભવચ્ચમાં નાખ્યો છે. હું રાજકારી ક્ષેત્રમાં પડવા માંમતો નથી પણ જો હું તમારી સંસ્થામાં માઈ નામ રાખું, તો એમ મનાશે કે હું “કલર બાર”ને જીતોબન આપું છું. અને જો હું માઈ નામ

એવી હજી તે એમ મનોરો કે હું મી. પેટનને સાથ આપું છું મારે એ માંથી એક યીજ કરવીજ નોંધએ. હું રાજદારી ક્ષેત્રમાં પડવા માંમતો નથી તે છતાં મારે એ નિર્ણય કરવો પડ્યો છે કે મારે તમને માં રાજીનામું આપવું નોંધએ. આવી પરીસ્થિતી જીવી થઇ છે. ક્ષિત્રુ મને ઘણું દુઃખ છે. પણ આથી આપણને જણ્યારો કે કલાના કેન્દ્રમાં રાજદારી દાખલ કરવામાં આવે તો તેવું કેવું પરીણામ આવી શકે છે.

સર એડીયન બોલ્ટે આટું લીમને પત્ર લખતા જણ્યાં હવું કે મેં મી. એલન પેટન સાથે પત્રવ્યવહાર કર્યો છે. હું માનું છું કે જે સંરથા પોતાને આંતરરાષ્ટ્રીય કહેવડાવે એજ સંરથા પોતાના દેશના રંગીન સભ્યો ને તેમાં ન સ્વિકારે એ જરા વિચિત્ર લાગે છે. સર બોલ્ટે એમનું રાજીનામું આપ્યું નથી, પણ જણ્યાં છે કે આ સવાલ ધણી ગંભીર વિચાર માગી લે છે.

હિંદમાં જીવ અનાજ માટે લાંબી ક્યુઓ ઉભી હોય છે

આ અકવાડીવામાં, દુકાળ, અને પુરોને લીધે અનાજની અમ્લત ને કારણે મુંબઈના, રસ્તા અનાજના વેપારીઓની દુકાળ સામે, યુદ્ધના દિવસો માં થતી ભીડ જેવું દ્રશ્ય અકુ થયું હતું. વર્ષી ઋતુમાં ક્યાંક ક્યાંક વધુ વરસાદ, અને ક્યાંક એાછો વરસાદ અને એને લીધે, દુકાળ પુરો વીગેરે કુદરતી આફતો યથો, ત્યાં સુધી ખોરાકનો સવાલ ગંભીર રહેશે, અને સરકારની યોજનાઓ પણ બહુ સફળ નહીં બને. પહેલી પંચ વર્ષીય યોજના મુજબ એવો હિસાબ કરવામાં આવ્યો હતો કે, ચોક્કસ સમય દરમીયાન ૨૦ ટકા વધુ અનાજની પેદાશ થશે, પણ તપાસ કરતા જણ્યાં કે આ સંખ્યા ખરોખર ન હતી અને ખરી સંખ્યા ૧૩ ટકા હતી.

પણ ખરૂ પૂછતાં, હજારો લોકોને આનો અડધો ખોરાક પણ નથી મળતો. ૧૯૫૪ અને ૧૯૫૬ની વચ્ચે માથુસ દીઠ ૧૮.૧ આઈસ અનાજ જે મળવું હતું. તે ૧૭ આઈસ થઈ મયું છે. બીજી પંચ વર્ષીય યોજના મુજબ, ૧૯૬૦-૧૯૬૧ વચ્ચે ૭૯,૦૦૦,૦૦૦ ટનની જરૂરીયાત હશે, જ્યારે પેદાસ ૭૭,૦૦૦,૦૦૦ ટન થશે, એટલે ખરી રીતે તો જે રકમ નક્કી કરેલી છે, એમાંથી ફક્ત ૬૦ ટકા મળવાની આશા છે. હિંદની સરકારે આની ઉપર રીપોર્ટ કરવા માટે, એક કમીટી સ્થાપી છે. આ કમીટી એ ઘણી સુચનાઓ કરી છે, પણ મોટા ભાગ ની સુચનાઓ બહુ લાભદાયક નથી. ચોક્કસ સમય પહેલા પંડીત નહેરુએ કહ્યું હતું કે, જો બીજી પંચ વર્ષીય યોજના પસંદી કરવા માટે જુએ મરતું પડે તો બચે લોહો લુખે મરે અને ત્યારબાદ એમને કહ્યું છે કે હિંદની સરકાર ડોષને જુખે નહીં મરવા દેવ.

હિંદ અને અમેરીકા એક બીજાને સમજે

“એ ઘણું જરૂરી છે કે, યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ અને હિંદ એક બીજા ને સમજે અને સહકાર આપે. વડા પ્રધાને યુ. એસ. ટેકનીકલ ડેવલોપમેન્ટ મીશનને સંબોધતા ઉપર મુજબ તા. ૨૨મી નવેંબર ના દિવસમાં જણ્યાં હવું. વધુમાં પંડીતજીએ કહ્યું, હું જ્યારે કહું છું કે, “સમજવું અને સહકાર આપવો એનો અર્થ એમ નથી કે બધી વાતમાંજ આપણે એક મત ધરએ.

હતા પણ સત્તાધીય તરીકે ખ્રીડીશરે પોતે વ્યક્તીગત રીતે જુલજાજ રહ્યા. ઇંગ્લીશ રાજસાસકો ૩૦ કે ૪૦ વર્ષ સુધી હિંદમાં રહ્યા પણ ન તો એમને હિંદી ભાષાનો એક પણ શબ્દ આવડ્યો કે ન એક પણ હિંદી સાથે મૈત્રી થઈ. તેઓ હમેશા માનતા કે, તેઓ એક સંરથાનના લશકરી અમલદાર છે એને તે ખરૂ જ હતું, અને મોટા ભાગ ના સ્વમાનશીલ હિંદીઓ તેમની સાથે સંબંધ બાંધવા તમયાર નહોતા. ફક્ત બે જાતના હિંદીઓને તેઓએ જાણખ્યા. એક તેમના તાબેદારો અને બીજા તેમના કૃપાકંદીઓ. અને તેથી જ તેઓ સારા હિંદીઓને મળી જ નથી શક્યા.”

“શું કામ કોઇ પણ એમ માને કે, આપણે બધી વાતે એક મત ધરએ, તે હું સમજી નથી શકતો. તે રીત સવાલોના ઉકેલ માટે કાપદારકારક પણ નથી. આપણી-જુદી જુમીકાઓ છે. પણ આપણે નજીક આવીએ એને ખરો અર્થ એજ છે કે, આપણો સંબંધ વધુ સારો બંધાય. નહેરુએ કહ્યું કે, મને લાગે છે કે અમેરીકન લોકોની ખતીને હિંદ વિચાર પુર્વક અતુસરે તેજ સાઈ છે. જ્યારે જ્યારે તેઓ અમેરીકા ગયા છે ત્યારે ત્યારે તેની ખતી અને મૈત્રી તથા આતીથ્ય સત્કારથી તેઓ ગચીત થયા છે.

નહેરુએ અંતમાં કહ્યું હિંદ અને યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સ વચ્ચે પંચ ઉલોમનો સહકાર એ ઘણો જરૂરી છે કારણ હિંદ ઉલોગી કરણ કરવા ઇચ્છે છે. હિંદને અમેરીકાએ આ ક્ષેત્રમાં જે મદદ કરી છે તેને અમે આભાર સાથે આવકારીએ છીએ. છતાં હું તમને નિખાલસપણે જણ્યાં છું કે, અમેરીકા ની બધી નિતી આ સાથે હું મળતો નથી થતો પણ તેથી એક બીજાના સંબંધમાં કશી દખલગીરી નથી થતી. આથી હું હિંદ અને અમેરીકા વચ્ચે મૈત્રી બંધો સંબંધ રહે એમ હમેશા ઇચ્છું છું.

જેઓ હિંદની સંસ્કૃતી અને આદર્શો ને પ્રકળ કરવા અમેરીકાથી આવ્યા છે તેમને નહેરુએ અરજ કરી કે; “જ્યાં સુધી તમે ગ્રાહક શક્તી નહીં ધરાવો ત્યાં સુધી તમે બીજા પર તમારો પ્રભાવ નહીં પાડી શકો.” આ માટે બે રસ્તા છે એક વ્યક્તી મત અને બીજા સમુહ દ્વારા અથવા રાષ્ટ્ર દ્વારા.

નહેરુએ કહ્યું ૧૫૦ વર્ષ હિંદમાં રાજ્ય ક્યું અને તેઓ હિંદમાંથી ગયા તેમજ ક્રાંસ અને જરમનો પણ ગયા. હિંદ અને ક્રાંસ તથા જરમની વચ્ચે ચોક્કસ સામ્ય છે. ૧૫૦ વર્ષના શાસન પછી ખ્રીડીશરોએ અને હિંદી જોએ એક બીજાને સમજવા નોંધતા

તાજમહાલમાં દક્ષિણ આફ્રિકેનોને સુનાઈ (પહેલા પાનાતું અનુસંધાન)

બે કલાક માટે ફક્ત એમના વપરાશ માટે આપવામાં આવ્યો. પંચ વાગે સાંજના ચોક્કસ બીજા સભ્યો. જેમાં, હોટેલ માલિકના દીકરા મી. ટાટા પણ હતાં એ નહાવા આવ્યા. દક્ષિણ આફ્રિકેનોએ હોટા કરી મુકી કે શું આ હિંદીઓ આવ જાય વાપરશે? મી. ટાટા, જેઓતું શિક્ષણ છે.”

ઇંગ્લાંડની ઉમદામાં ઉમદી ઠાલેજોમાં થયું છે અને જેઓના નામ પાછળ અનેક પદવીઓ છે અને જેઓ, એક ફરટ કલાસ પાઈલટ છે. એમને આ અપમાન બધું વર્તન ન ગમ્યું તે પણ પોતાની જ હોટેલમાં તેથી આ નોટીસ એ વખતમાં યુકવામાં આવી છે.”

ડુંકી જાહેર ખબરો

ડુંકી જાહેર ખબરોના પૈસા અગાઉથી લેવામાં આવે છે. જાહેર ખબરના દરો નીચે પ્રમાણે છે:

પહેલી ત્રણ હીટીના સીંગલ કોલમના શી. ૩. તે પછી દરેક હીટીની શીલ્ડીંગ એક,

તમારી ડુંકી જાહેર ખબરો અમને આપી. તમારા માલની જાહેરાત દરો.

લગ્ન નોંધ અને મરણ નોંધ તથા આભાર નોંધ (ડુંકમાં) શી. ૧૦-૬, મોટા હેવાલ છાપનાર પા. ૧-૧-૦.

ખાસ સવલત

લગાતાર ત્રણ વખત છાપનારી જા. x જા. ને ચોથી વખત મફત છાપી આપવામાં આવશે.

વ્યવસ્થાપક

ઇન્ડિયન ઓપીનીયન, પ્રાઇવેટ લેગ, ડરબન.

—કબીર.

મારા કરતા બધા સારા

શ્રી. ધનરયામદાસ બિરલા

મને સવારના ફરવાની ટેવ છે. પ્રાતઃ કાળની શુદ્ધ હવા માનવોને નવું જીવન આપે છે. જ્યારે જ્યારે હું ઘેર હોયું છું ત્યારે સવારનું ફરવાનું એક નિત્ય કર્મ જેવું જ થઈ ગયું હોય છે. એક વાર સવારના ફરતાં ફરતાં વાયુની પરમાર્થ વૃત્તિ પર હું વિચારે ચઢી ગયો.

પશ્ચિમી હવા વાઈ રહી હતી. હું વિચારતો હતો આ હવા કેટલા પરિશ્રમ પછી અહીં આવી હશે? ક્યાંથી ઉપડી, કેટલા ઉપકારો કર્યા, જેને અન્દાજ કોણ કરે? ભારતનો પશ્ચિમ સાગર અહીંથી ૬૦૦ માઇલ દુર હશે, પરંતુ એની આગળ આફ્રિકા સુધી સમુદ્રનું સમુદ્ર વહે છે. કદાચ એની પછી પશ્ચિમ દીશાએથી પહોંચી નહી, નાળા વટાવી મનુષ્ય અને જીવ જન્તુ એને જીવન આપતી અહીં આવી પહોંચી હશે. અહીં બધાને સુખ શાંતી આપી પૂર્વ તરફ આગળ હજી તે વધશે.

હું વિચારતો હતો કે આ હવા આટલી બધી સેવા કરે છે છતાં એ વિશે વર્તમાનપત્રોમાં કેમ કંઈ કંઈ લખતું નથી? મેં હવાને કહ્યું, "હવા! તું સંસાર પર આટલો બધો ઉપકાર કરે છે, છતાં તારી સેવાની ખબરો મને વર્તમાનપત્રમાં ક્યારે પછી વાંચવા નથી મળતી. ને કંઈ થોડી બહુ સેવા તું કરે એને વધારી શુંગારી વર્તમાનપત્રોમાં તારે છપાવી દેવી જોઈ." હવે એ કહ્યું. "કહ્યું વર્તમાન પત્ર સાઈ છે?" મેં કહ્યું, "હોંદી અંગ્રેજોમાં પ્રભુ સારા વર્તમાન પત્રો છે." હવાએ ફરી પુછ્યું, "શું તમારા વર્તમાનપત્રો સુપલોક અને ચંદ્રલોકમાં પછી જાય છે?" મેં નિરાશ સ્વરે કહ્યું "ના ત્યાં તે નથી જતા."

હવા મારી મૂર્ખતા પર હસી અને કહ્યું "તમે ખરા 'કુપ મુક' ક્વા માંના દેડકા છો તમારે માટે નાનું સરખુ જન્મ છે. મેં તો પ્રાણી માત્રની સેવાનું વ્રત લીધું છે અને માઈ વર્તમાનપત્ર છે મારા ઇશ્વરનું હૃદય ત્યાં બધીજ ખબર પોતાની મેળે જાય છે. સારી ખરાબ બધીજ વાતો ત્યાં છપાયા કરે છે. ત્યાં પક્ષપાત નથી, ત્યાં કોઈના કહેવાથી કે લાભવ્ર થી કંઈ કામ નથી થતું. હું કંઈ તારા જેવી મૂર્ખ નથી કે આવા લોભમાં ફસી નવું નિસ્વાર્થ બાવે પ્રાણી માત્રની સેવા કરવી એજ મારો હમ્ છે. અને મારા સ્વાર્થને પછી એજ પ્રિય છે. જે તમે પછી માઈ નુ જુ ક તા ભઈ યશ પટ તાપ મન ધણી તા હું ને ને ન્ડ વરવુતુ અનુકરણ કરી મનમાં

વિચારું કે એક મોટું લેખક સંબળાવું, કંઈ નહીં તો વર્તમાનપત્રોમાં તો એક સુંદર ખબર છપાઈ જાય. પછી હવાને તો કાર્યરત રહેવાની ભત હતી. એ માઈ વ્યાખ્યાન સાંભળવા થોડી જ ઉમી રહે. માટેલા, કુઃખી લોકોનું કુઃખ દુર કરવા તે તો આમળ વધી.

ત્યારે મેં મારી બધી અજાણ્ય એક ઉંટ ઉપર ઉતારી. રસ્તા વચ્ચે આ ઉંટ મહાશય પોતાનો યાક ઉતારવા આજોટી રવા હતો અને ધૂળથી વાતાવરણ છાંઈ ઘી હવું. એ ધૂળ થી અજાણને ઉંટની ખબર મે લીધી—"તું મહા મૂર્ખ છે જરા

મનુષ્યના અભિમાનનું આ એક સુંદર ચિત્ર છે. શ્રી. જી. ડી. બીરલા હિંદના મરાઠુર ધનિક અને ઉદ્યોગપતી છે. એઓ ખાસ લેખક નથી પણ ઘણીવાર આવા હૃદયમાં ઉઠતાં વિચારોને લેખનીમાં ઉતારે છે. માનવ માત્ર પોતાની સેવાની કે પોતાના કાર્યની કહર ત્યારેજ થએલી સમજે છે કે જ્યારે તે વર્તમાન પત્રને પાને ચમકે છે. પછી લલે એને કંઈ કયું હોય વા નહીં. એનું આ એક સુંદર ચિત્ર છે.

પછી અજાણ નથી પછી તો ઊભ. અને લોકો ને રસ્તેથી પસાર થતાં હોઈએ ત્યાં મરીખ માનવીઓ પછી સલામ બરી બોલુ પર ઉભા રહી જાય છે. અને ફરવા નિકળીને સારે અમારા છડીદારો રસ્તાના રાહદારીઓ ને હેરાન પરેશાન કરી અમારો રસ્તો સાફ અને સરળ કરી દે છે. અમને નખીને પ્રણામ કરવાનું તો બાજુએ રહેવું પછી તે તો ધૂળ જડાડી સુધી.

આ સાંભળી ઉંટ પોતાને વ્યાખ્યામ બંધ તો કરી દીધો પછી મારી વાત સાંભળી અડખડ ઢસી પડ્યો અને બોલ્યો, "તમે મૂર્ખ તો છોજ, પછી અભીમાની પછી છો. હમજાજ તમે પવનને ઉપદેશ દેવાની ઘૂંટલા કરી હતી. પછી તે તો દેવ સેવક છે તે સુખ રહી પછી તમે મારી પાસે તમાઈ ક્ષાપણ ન ઠાવવતા હું તમને જોળણુ છું."

મેં કહ્યું "ઉંટ તું પછી ચઢને માનવને ઉપદેશ આપે છે? મને

તારા પર ક્યા આને છે." ઉંટનું મોઢું મંભીર થયું. આંખોમાં તેજ ચમક્યું પોતાના નરકોરા કુલાવી એને કહ્યું, "શું માનવનો દેહ મળવા થીજ શું મનુષ્ય માનવ કહેવડાવવાને લાયક બની જાય છે? અને એને માનવ દેહ મળ્યો તેથીજ શું તે કારણે જ એ પશુઓ કરતાં પોતાને ઉંચો માની શકે છે? જે તમે જેમ માનતા હો તો તમારી છુડીપર સતવાર ચિકકાર દો. માનવ મોટા મોટા પાપો કરતો ફરે છે. અને પશુઓ સારા."

હું થોડો ઠંડો પડ્યો નરમાથથી મેં કહ્યું "માજ ઉંટ પાપી માનવીઓ ની વાત બાજુએ રાખો. હું મારે માટે કહી શકું છું કે હું તમારા કરતાં ક્યાંય સારો છું."

ઉંટ ફરી ફસી રહ્યો. "બલે બલે. થોડું કહો તો ખરા કે મારા કરતાં તમારામાં શું વધુ છે?"

હવે હું વિચારમાં પડ્યો. શું કહું? અંતે ધન શીવાય મારી પાસે બીજી શી વસ્તુ છે કે જે હું કહી શકું? અત્યંત ધીમા અવાજે સાહસ કરી મેં કહ્યું "તમે જલો છો કે મને બામ બહુ પ્રિય છે. સાદાઈથી રહું છું, ખાદી પહેરું છું, આ શું જોઈ છે?"

ઉંટ મર્વથી કહ્યું, "આમાં મર્વ કરવા જેવું શું છે? મને જીવો હું તો કપડાંજ નથી પહેરતો!"

મેં આમળ વધતાં કહ્યું "અને સાંભળો હું જોજન પછી બહુ સાફ મરી મસાલા વખરતું લવું છું." "હા ધણો ત્યામ કર્યા." ઉંટ કહ્યું. વધુમાં કહેયું "અને તો જીવો હું તો સુખા જાડના પાન ખાઈનેજ પડ્યો રહું છું. મેં કહ્યું મેં તો અદરયાશમનો પછી ત્યામ કર્યા છે. ઉંટ કહે "મેં તો અદરયાશમાં પ્રવેશજ નથી કર્યો તમારી સેવાઓ માટે." હું સુખ થઈ ગયો.

વળા પાઠ આજતા મેં કહ્યું. "અરે ઉંટ બાઈ હું તો સેવા કરું છું." ઉંટ કહે "જલથી તમારી સેવા. કાલે એક વાહોડો રહી રહ્યો હતો. એની માનુ કુખ તમે તમારા સ્વાર્થ ખાતર બધુ લઈ લીધું અને એને જીવો રાખ્યો હતો. અને તમારી સેવા કરીએ છીએ એના બહલામાં તમે માનવજાત અમને જાત જાતની રીતે હેરાન કરો છો. તમારા જીવન ખાતર તમે અમારા જાન લો દા. શરમ છે તમને માનવ જાતને."

ઉંટની વાત મારા હૃદયમાં લોકાઈ. "મૂર્ખ તું ઉંટથી પછી ગયો." મારે મેં ફક્ત પ્રાર્થના કરી ઇશ્વર મને ઉંટ જેટલી તોયે ચકતી આપ.

કાઈએ આ વાંચી કહ્યું કહેનાર અને સાંભળનાર પોતેજ છે, કાઈ કહે છે કે આ અંતરનો નાદ છે મેં કહ્યું "મારા કરતા બધાજ સારા છે."

યુદ્ધમાં મરણ પામેલાઓને રાષ્ટ્રપતિની અંજલી

બીજા વિશ્વ યુદ્ધ વખતે હીંદના ૨૫૦૦૦ શીપાઇઓ મરણ પામ્યા હતાં તેમના "વોર ગ્રીમોરીયલ" નેના. ૧૯૫૩ નવેમ્બરના રિલીઝમાં ક્યાક યુદ્ધમાં આંખું હતું.

૨૫૦૦૦ શીપાઇઓના નામો અને જોળણો હીંદીમાં લખવામાં આવી હતી. કોસાના અને કાંચનાં બનાવવા માં આવેલા હૃદયમાં યુદ્ધ સ્મારક કક્ષસ્તાનના મુખ્ય દરવાજે જે બાજ માં તે ગોઠવવામાં આવી હતી. તે ઉપર જે તખતી મુકવામાં આવી હતી તેમાં લખવામાં આંખું છે કે,

"૧૯૩૬-૪૫, આ તકતીમાં ૨૫૦૦૦ શીપાઇઓના નામો છે કે જેઓએ પોતાની માનુશ્યી માટે લડતા પ્રાણ અપાઈ કર્યા છે અને તેમ કરી ડુનીયા માં પોતાનું નામ ઉજવવલ કયું છે."

કરાચીમાં પછી આજ રીતે એક સ્મારક ઉજુ કરવામાં આંખું છે. આ સ્મારક પાકીસ્તાન અને હીંદના સહ-કારથી બંધાયું છે.

લશ્કરી સેવના બધા લોકોદારો અને શીપાઇઓની હાજરીમાં બાજુ રાજેન્દ્ર પ્રેસાદે આ સ્મારક ઉધાડું સુકતા કહ્યું હતું કે, "જે લોકોએ બીજાના સુખો માટે પ્રાણ અપાઈ હતાં તેવા બહાદુર સૈનિકોનું આ સ્મારક કહેશા પાંખોને તેમની યાદ આપશે." આપણે તેમને અંજલી આપતાં આશા રાખી એ કે, ડુનીયાને શાંતી અને આઝાદી આપવાના આદર્શ માટે જે લોકોએ જાન આપ્યા છે તે આદર્શ રૂપી યાંચ અને ડુનીયાના પ્રુણે પ્રુણામાં શાંતી અને આઝાદી પ્રવર્તો.

યુક્ટીપીંગ, ઇનકમ ટેક્સ રીટર્ન્સ, લાઇસેન્સીંગ, રેવન્યુ કલેમરન્સ અને ઇનરવોરન્સ માટે મળો :

આર. વીકુલ
૧૨ બાકેલી આર્કેડ, ૩૮ માર્કેટ સ્ટ્રીટ, કોરનર ડાયગોનલ અને માર્કેટ સ્ટ્રીટ, બેદાનીસખર્, ફોન ૩૩-૧૬૫૪.

હીંદની મોટામાં મોટી વિમાની કંપની તમારી સેવામાં

—ધી—

ન્યુ ઈન્ડિયા ઈન્સ્યુરન્સ

કંપની લીમિટેડ

સાઉથ આફ્રિકાના એકજ મુખ્ય પ્રતિનિધિ

રૂસ્તમજી જલભાઈ રૂસ્તમજી

૧૪૦ ક્વીન સ્ટ્રીટ,

ડરબન — નાટાલ.

સેવા અને નિર્ભયતા

માટે અમને મળો.

અધી જાતના વિમાઓ અમે ઉતારીએ છીએ.

પી. ઓ. બોક્સ ૧૬૧૦.

રેસીડન્સ : ૧૧૧ પ્રેલેવનથ એવન્યુ,
ડરબન.

ટેલીફોન:

એક્ષિસ ૩ ૨૫૮૪૫
રેસીડન્સ : ૩૬૪૧૩.

હવે તમારે નિરાશ થવાની જરૂર નથી!

કારણ ? ?

ક્યાં જશો ?

નથી રહેવું છે અલગ,
બની જવું છે રેસનેબલ ?
આ દુનિયા અધી પહોંચાણી,
રે! નથી રહેવાના જીવવાણી!
કુખમાં સાલમાં રો કામી,
સાડી કે અંબર લો સાલાવી,
નેહા ખાસમાં કેવા? હી! હી!
મંભાવી લો છુટ જીવો એડીના!
સુતરાઈ કાપડ, કેવું જીવું ?
નાઇલોન રેક્ષમ? અહા! સાલામજીવું
મગ, ચણા તુવેર કે દાળ,
મજે છે બધું અહીંયા જ!
માટે—
ચાલો આવો તમે સમજ,
મણિલાલ રતનજીની કંપની

- * તમારી માનીતી સાડી—બનારસ જરી એલેઈ, બનારસ રેશમ, મેથુરી, સીકાન, કારમીરી, જરીદીનસીલ, કોર પાલવ, દેશી પોટારા વગેરે ઉલ્લી ડીઝાઇનમાં આવી ગઈ છે!
- * તમને ગમતી બોર્ડર્સ—બનારસ બોર્ડર; રેશમી કોર પાલવ, જરી કોર પાલવ, જરીની કોર; રૂપરી તથા સોનેરી વગેરે આકર્ષક રૂપમાં મળશે.
- * નાઇલોનમાં સાડી તેમજ રૂસ અને બ્લાઉઝ માટે કાપડ તમને મન પસંદ મળશે.
- * તમારી પુત્રી માટે બ્લાઉઝ તથા રૂસવું કાપડ અનેક વિધ રંગમાં મળશે.
- * લગ્નને લગતી ફરેક ચીજો—પૂજનો માલ, ચર, કાંકણ વગેરે માટે અમને મળો.
- * દેશી કરિયાણું મોટા જથ્થામાં સાફ તેમજ કિંદાયત લાભે મળશે.
- * તમારી ફરેક જરૂરીયાત માટે તમારી માનીતી દુકાને જ આવો:

શુંમારના સાપનો—કંકુની શીશી,
સાંલ્લા, વાળ, ખંમડી, પાટલા
રેક્ષમી કુખટા, જરીની વેણી જરીના
નેહા વગેરે હમણાં નવા શોષમાં
આવ્યાં છે.

“એકે નૂર આદમી
હુજાર નૂરે કપડાં”

માવ માટે અમને લખો:

પિતળના વાસણો—પિતળ તથા
તાંબાના નાના મોટા મોટા, દીવી
ઓ, આરતીની દીવી, પિતળ તથા
જર્મની વાકરી, પવાલા, જર્મન
ની ગુલાબ દાની ધૂપદાની, તાંબડા
વગેરે હમણાંજ આવ્યા છે.

Phone : 27709.

Residence : 22744.

Manilal Ratanjee & Co., (Pty) Ltd.
136 Prince Edward Street, DURBAN.

સ્વદેશ પંધારતા

શ્રી. પ્રા. સો. જોષી

લે. કરસનદાસ પ્રજાપતિ (જોષાનીસખર્ગ)

આ રીસેમ્બર માસમાં દક્ષિણ આફ્રીકાના હોંડુ લેખક, આદર્શ શિક્ષક અને સમાજસેવક એવા શ્રી પ્રાણશંકર સોમેશ્વર જોષી આ દેશ યુદ્ધ હિંમત માટે સ્વદેશ ન્દર રહ્યા છે. શ્રી જોષીએ આ દેશમાં લાંબો વખત રહી કામની અનેક રીતે સેવા કરી છે. આથી તેમની જીવન ઝરમર અને આપવા પ્રેરણા છે.

એમનો જન્મ નેતપુર-સૌરાષ્ટ્રમાં ૨૦મી ફેબ્રુઆરી ૧૮૯૭ના યેા હતો એમણે પ્રાથમિક શિક્ષણ નેતપુરમાં, માધ્યમિક શિક્ષણ રાજકોટમાં અને ડોલેજ-શિક્ષણ જુનાગઢમાં લીધું હતું.

એઓ એવા જમાનામાં જન્મ્યા હતાં કે જે વખતે આપણા દેશમાં અંગ્રેજોનો રાજ્ય હતું. તે વેળા 'વંદેમાતરમ' ખેલવાની સખત મનાઇ હતી. તે પછી સ્વદેશ પ્રેમની લાગણી ના નેર એમણે વંદેમાતરમના સૂરે કાઢવા હતા. ઇ. સ. ૧૯૧૫માં, પાણુજીની માડી એવાના અંગ્રેજી પ્રસંગ એમને પ્રાપ્ત થયા હતા.

એમનો જીવન પથ ડોલેજ જીવન માંથી થયો. એમના સંસ્કૃતના અધ્યાપક પ્રો. મહાદેવ મલ્હાર જોષીના પ્રવચનોએ દેશ પ્રેમ, સંસ્કૃતિ-પ્રેમ અને ભાષા પ્રેમના ખીલ રોપ્યા.

એમની લેખન પ્રવૃત્તિ ૧૯૧૬થી શરૂ થઇ. અઠવાડિક તથા દૈનિકમાં સમાચાર, કાવ્યો, લેખો વગેરે યોક્તવા શરૂ થયા તેમની એ પ્રવૃત્તિ શક્ષરે કુલીશાલી અને પરિણામે 'સ્વતંત્રતાનો દાવો', 'જગતના રાજદારી ક્ષેત્રમાં હોંડવું રચાન,' 'હરી-વ્રના નાટકો', 'સ્વદેશનો દુઃખ', કૃષ્ણ બંસી દક્ષિણ આફ્રિકાની રંગ ભૂમિ, 'બ્રીટીશ શાહી વાદની નજરો', 'The Tyranny of colour,' 'Struggle for equality,' 'Apartheid in S. Africa,' 'Resurgent India,' જેવા પુસ્તકો સાહિત્ય જગતને પ્રાપ્ત થયા. અને હવે પછી જગતમાં માટે 'Unrest in S. Africa,' 'Mahatma Gandhi in S. Africa,' 'સ્મૃતિ પ્રસંગો' વગેરે

પુસ્તકો તથા ચાલુ છે. આંધી-સ્મૃતિ કરાર અનુસાર હોંડી એને દર વર્ષે છ શિક્ષકોને ખેલાવવા નો હક અહીંની સરકારે આપ્યો. તે મુજબ ઇ. સ. ૧૯૨૦માં એક શિક્ષક તરીકે શ્રી જોષી દક્ષિણ આફ્રિકા આવવા ભાગ્યશાળી બન્યા.

અહીં આવ્યા પછી ખી રીટ ઇન્ડિયન સ્કુલમાં શિક્ષક તરીકે જોડાયા ભારથી તે આજ સુધી તેમણે કાળજી પૂર્વક પોતાની ફરજ અદા કરી છે. ૧૯૨૦માં આવ્યા નેટલો રંગરેષ ન હતો. શ્રી જોષી કહે છે, "તે વખતે આજના જેવો રંગરેષ ન હતો અને કોઇ પણ રંગના માણસો વિદ્યાન હોય તે માન પ્રાપ્ત કરી શકતા."

ઇ. સ. ૧૯૨૫માં સત્યાગ્રહ સમાજ સ્થપાયો. અનેતેએ તેના પ્રમુખ થયા. આ સમાજદ્વારા ટ્રાંસવાલમાં ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક પ્રવૃત્તિના શ્રીમજેશ મંડાયા. તે વખતે શ્રી-જોષીએ ઘણી મે ગોરી પ્રજાની સહાયમાં હોંડની સંસ્કૃતિ અને ધર્મ પર પ્રવચનો કર્યા. ઇ. સ. ૧૯૩૩માં સત્યાગ્રહ સમાજનું નામ બદલી ટ્રાંસવાલ હોંડુ સેવા સમાજ રાખવામાં આવ્યું. આટલા વર્ષોમાં તેમણે ચાર વર્ષ મંત્રીપદ, ૧૦ વર્ષ પ્રમુખસ્થાન, અને બારીના વર્ષો ઉપ-પ્રમુખ સ્થાન શોભાવ્યું છે.

૧૯૪૩માં યુવક સંસ્કાર પરિષદના પ્રમુખ તથા ૧૯૪૪માં મિન-ગોરા લેખકોની પરિષદમાં પ્રમુખ બની પરિષદ સફળ બનાવી. ઇ. સ. ૧૯૫૭ માં વિશ્વ પ્રસિદ્ધ P.E.N. કલ્પના સભ્ય ચૂંટાયા ખીન-ગોરાજોષીમાં ચૂંટાયેલા એ પહેલા જ છે. સાહિત્યની સેવાએ ૧૯૨૦થી ૧૯૪૨ સુધી 'ઇન્ડિયન બ્યુઝ'ના ગુજરાતી વિભાગનું તંત્રીપદ સંભાળ્યું અને પાંચ વર્ષ સુધી પ્રકાશ માસિકના તંત્રી બન્યા.

એમનો નિવૃત્તિ ક્રમ છે: સવારે ૫-૦ વાગે ઉઠવું નિત્ય કર્મ વગેરેથી પરવારી ૨૦ કલાક વાચન લેખન પછી શાળામાં જવું. અને બપોર પછી જાહેર પ્રવૃત્તિમાં જીવન વિતાવવું.

એમનો જીવન મંત્ર છે: "જીવનને સુંદર બનાવવા માટે, કોઇ આદર્શ સિદ્ધિ માટે આદર્શ જીવનની ન્દર છે."

એમને નાનપણથી જ ક્રિકેટ, ફુટબોલ કુટ ખેલનો ઘણાજ શોખ છે. અસારે પછી જો ક્રિકેટ રમતી હોય તે તેઓ અવસ્ય જોવા જાય છે! અમારે એમની ઉંમર ૬૦ વર્ષની છે. છતાં એમનું ચરીર ઘણું જ સુદૃઢ છે.

એમણે આજ સુધી કરેલી હોંડુ જનતાની સેવા એટલી બધી છે કે સમાજ એમનું નેટલું બહુમાન કરે એટલું એણે છે. આપણે આશા રાખીએ કે સ્વદેશમાં રહીને પણ તેઓ આપણને ઉપયોગી થઇ પડે.

શ્રીમતી તહેમી સોરાબજી રસ્તમજી

જણાવતા આનંદ થાય છે કે તેઓ

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન ઓફ ઓસ્ટ્રેલિયેશીયા લીમીટેડ ।

સ્થાપના ૧૮૬૬ વિક્ટોરીયા ઓસ્ટ્રેલીયા

— ના —

પ્રતિનીધી નિમાયા છે

નેશનલ મ્યુચ્યુઅલનો જાહેગીનો વિમો એ ખરી ખાંચધરી છે.

વધુ વિગત માટે લખો યા મળો :

૧૦૬ મેન્સફીલ્ડ રોડ, — ડરબન.

બોક્સ ૪૭૬,

ટેલીગ્રામ—કેબલ "સોરાબટમ"

ટેલીફોન: ૪૭૮૮૮

૪૭૪૫૩

લગ્ન પ્રસંગે માટે

અમને મળો.

સુરતી જમણના અને રેસ્પેક્લીસ્ટ છીએ.

શ્રી કેપીટનની અંગત દેખરેખ નીચે યુનીયનના અને રોડેસીયાના કોર્ટ પણ સામગ્રી તમારે મુકામે આવી રસોઈ કરવાનો અમે કન્ટ્રાક્ટ વર્ધિશું.

કેપીટનસ બાલ્કની હોટેલ

(શ્રી કેપીટન મીકાઈ હાઉસ)

એ અને વિક્ટોરીયા સ્ટ્રીટના ખુલ્લાપર - ડરબન.

ફોન નંબર ૨૩૪૧૪

ટેલીગ્રામ: KAPITAN.

ધીરુભાઈ પી. નાયક

ખુશીપર, મુસાફરી, બીમારાં અને જનરલ એજન્ટ

ઈન્ડિયાન અપર ડુનીયાના કોર્ટ પણ ભાગની હવાઈ દરિયાઈ અપર જમીન માટે મુસાફરી કરવા ઘેર ભાઈ અમારી ગારન્ટી ખુશીમ કરો.

લંડન, આગ, ચોરી, ફુલ્લ, નમ્માત, પ્લેટબ્રાસ, વિગેરેના બીમા અને ઉત્તરાની આપીએ છીએ.

ઈન્ડિયાન, પરસનલ ટેક્સ; હિસાબના ચોપડા લખાવવા રેવન્યુ સ્વીચરન્સ સર્ટીફિકેટ કે વેપારના લાયસેન્સો. પાસપોર્ટ તેમજ ઉપોચિતને લખવી બાબતોમાં કોઈ પણ કી લીધા વિના અમે મફત સલાહ આપીએ છીએ.

રેસનલ ગ્યુન્યુઅલ લાઈફ એસોસીએશન. ચોક્ક ચોરૂકીયા અને વોઈશાપર ઈન્ડિયન કંપની લીમીટેડના પ્રતિનિધ.

Phono : 33-9033. 26 Barkly Arcade,

Cor. 38, Market & Diagonal St., J'BURG.

તાજું ઉમદા ફ્રુટ

આંખા અબ્બ, લીલી અબ્બ, રતાળ અને સુરજની મોસમ ચાલુ છે. આદુ શી ૧-૩ રતલ, લસણ શી. ૧-૬ રતલ.

પાપક નંબર ૧ શી. ૧૦, નંબર ૨ શી. ૮ ૧૦૦.

હયુરી અને ચેબલી પાન ખબર ભાવ, પોસ્ટેલ બુક, બાસ્કીટ ગોલ શી. ૧૦-૧ લાંબી અને રફેર બાસ્કીટ શી. ૧૧-૧ ડગન.

રોડેસીયા, ન્યાસાલેન્ડ અને ભલભલન કોંગોના ચોરડેના ઉપર પુરવ ધ્યાન આપી કોર્ટ પણ વસ્તુ પશ્ચીમ દેશની ચોક્કવશું.

All prices subject to Market fluctuations.

A. KADER & Co., (PTY) LTD.

WHOLESALE FRUIT MERCHANTS

P. O. Box 251. DURBAN.

કરનીચર! કરનીચર!! કરનીચર!!!

બેડમીન્ટન, ટેનિસ, વોલબોલ, હૉકી, ક્રિકેટ, સાઈકલો, બોક્સિંગ, ટેબલ, તલત ક્રીકેટ માટે ખરીદી શકશો. બંને પધારી લાભ લેવા શુક્રી તલિ.

—બોક્સ, ટેબલ અને ક્રીચન હરેસર—

એ હમારી દેખરેખ નીચે તઈયાર થાય છે. તેનો સ્ટોક હમેશાં તઈયાર રહે છે. માત્ર રોકડા ભાવોના પ્રાઈસ લીસ્ટ મંગાવો અને વેપાર આનંદ વધારો.

L. MISTRY

51 BREE STREET, BURGERSDORP, J'BURG.

PHONE 33-4691.

BOX 2526.

ફિલ્મની નવી રેકોર્ડો આવી છે

એક ઝલક	પાંચ	રેકોર્ડ	લાવ	૪૧-૩
ખારીસ	"	"	"	૪૧-૩
ભાગમભાગ	"	"	"	૪૧-૩
મસ્તાની	"	"	"	૪૧-૩
હલા ગુલ્લા	"	"	"	૪૧-૩
ભાઈ ભાઈ	ચાર	"	"	૩૩-૦
કોફી હાઉસ	"	"	"	૩૩-૦
મરીન કાઇવ	"	"	"	૩૩-૦
કરબલા	"	"	"	૩૩-૦
સી. આઇ. ડી.	ત્રણ	"	"	૨૪-૯
ફીલી ફીલી સાહેબ	"	"	"	૨૪-૯
નવજવાન	"	"	"	૨૪-૯
હાતિમતાઇ	બે	"	"	૧૬-૬
પરણીતા	એક	"	"	૮-૩

મુખતા : એ ધરાક ૨૦ રેકોર્ડ લેશે તેને એક સેટ સંગીતા પાંચ રેકોર્ડ મફત આપવામાં આવશે.

પોસ્ટેલ ખર્ચ ૭/૬ છુટા પડશે.

BHARAT MUSIC SALOON

AND BOOKSELLERS

Corner Grey St., & Lorne Street

286 Grey Street, Phone 29488.

Durban.

જ્ઞાન મેળવવા લાયક પુસ્તકો

મીતા ભવની	"	"	૧ ૩
કેળવણી વિકાસ	"	(શ્રી. મચારવાળા)	૨ ૦
શ્રી યુ. મર્યાદા	"	"	૪ ૬
સમુળી કાંતી	"	"	૪ ૦
કેળવણી વડે કાંતી	"	"	૭ ૬
સરદાર વલ્લભભાઈ સામ ૧			૧૩ ૦
એક ધર્મ યુજ (ભગવાદનાનો મહારોની હસ્તનો પ્રતિહાસ)			૧ ૩

ગાંધી સાહિત્ય

પાસાની કેળવણી (બાંધીછ)		૩ ૦
અમારા બા (સ્વરૂપા ગાંધી)		૪ ૦
બાંધીછનો સરકાર સાથે વચન્યવહાર		૩ ૦
બાપુની સેવામાં		૧ ૦
સ્વરૂપા સમાજક અર્ક—(‘ઈન્ડિયન ઓપિનિયન’)		૧ ૩
બાંધી સમાજક અર્ક		૨ ૦
બાપુના-આને પત્રો (સ્વરૂપા પર લખાયલા પત્રો)		૨ ૧
રાષ્ટ્રકોઈ		૧ ૧
નવાખ્યાનો		૭ ૬

Obtainable from:

'Indian Opinion' P. Bag,

Durban, Natal.

લોભ અને કરણી

(સુકલબાઈ 'લોકજીવન'માંથી)

(અત્યંતી માણ)

૭

માતાનું અભ્યંજન સાંકડાં

હું જિભીને છુપાવ્યો; તેથી એમણે મને ધમકાવ્યો. તેણે જાતજાતની રસોઈ તૃપ્તિ કરાવવામાં નેટલો વધારે વખત લખ્યું હતું. સાંકડાં એમ વિચારીને ધીમે ધીમે બધી તૃપ્તિ કરી. જમતી વેળાએ પશુ એમણે હેલિની સાથે આનંદથી વાતચીત કરી મોડે સુધી તેને રાહી રાખ્યો.

જમી રહ્યા પછી આર્થર હેલિની સાથે દીવાન ખાનામાં બેઠો. તેણે ટોમને બોલાવ્યો. ટોમ તરતજ દાબર યેા અને સલામ કરી એક બાજુએ ઉભો રહ્યો. આર્થરે ટોમને કહ્યું: "ટોમ, મેં તને આ ગૃહસ્થને વેચી નાખ્યો છે. તે પોતાના ઠામ સાથે થોડો વખત બહાર લખ છે. તે ત્યાંથી એક દિવસમાં પાછા આવશે અને તેને લઈ જશે. તું તરત જ એમની સાથે આવશે જાણે. નહીં તો એમની સાથે કરાર અભ્યંજન મારે પાંચ દાબર રૂપિયા અમને આપવા પડશે."

હેલિ વચ્ચે મોલી ઉઠ્યો: "ખરેખર. ને નાસી જવાની ચાલ્યાઈ કરી છે તે તારા ઠોંઠાને એ બારે પડશે, સમજ્યો કે? મારે ઠાંઠો યહને અહીં જ રહેશે."

ટોમ યાત અવાજે પોતાના માલિક આર્થરને કહેવા લાગ્યો: "સાહેબ, તમે જે બાબતમાં નિશ્ચિત રહેજો. તમારાં માતૃધીએ તમે જ્યારે નાના હતા, ત્યારે મને સેવિને કહ્યું હતું કે, 'ટોમ, આ નાના ઠોંઠાને છુપાવી માફક રાખજો.' ત્યારથી તે આજ બધી મેં તમારી જેવા કરવામાં કાંઈ દિવસ ક્યાક બતાવી નથી. તમારું મેં હમેસાં બહું ચાહ્યું છે. પ્રભુને હું શેન પ્રાય ના કરું છું કે, તમે સૌ સુખી રહો. તમે મારામાં વિશ્વાસ રાખજો. તમે યુરોપમાં આવી પડો, એવું પમણું મારાથી કદી ન બરામ."

ટોમની વાત સાંભળીને આર્થરનું હૃદય બરાબ આનંદ. તેની આંખ બીની મધ મધ. એમણે પશુ છુપાવ્યા લાગી આનંદ. તેણે હેલિને કહ્યું: "તમે ટોમને જેવે તેવે ઠાંકણે વેચી દેશો નહીં. ખનશો તો એકાદ વર્ષમાં અમે જ એને પાછો ખરીદી લઈશું."

હેલિ બોલ્યો: "આ તો વેપાર છે. અમને તો પૈસા સાથે કામ. મેં પૈસા વધારે મળે એ જ અમારો યુગ્ય સ્વાય"

છે. તમે વધારે આપવા તૃપ્તિ કરશો તો ખુશીથી તમને એ ચુલામ વેચી દઈશ. પશુ ત્યારની વાત ત્યારે. એ દરમિયાન મને સારો એવો ધરાક મળે તો હું કંઈ થોભીશ નહીં."

વેપારીની કણ્યા વિનાની વાત સાંભળીને અને વિચારમાં કુખી થયાં. એવામાં સેમ અને એન્ડી ઘોડા લઈને આવી પહોંચ્યા. એટલે આર્થર અને એમણે રમ લઈને ઘેલો ધલિજાની શોષ કરવા જવા તૃપ્તિ કર્યું. તેણે સેમને કહ્યું: "તારા શેક શિકારી કુતરા રાખે છે કે?"

સેમે કહ્યું: "મોલો સાહેબ, કુકમ હોય તો હમણાં જોઈએ એટલા દાબર કરી દઈશ." એમ કહીને તે દોડતો દોડતો ચાલ્યો ગયો અને એવાર પાછલા કુતરા લઈને દાબર મધ ગયો! એમની આ બનાવટ જોઈને હેલિ યુરસે યજ જઈ બોલ્યો: "ખરે ખરખના સરદાર, આ તે કંઈ શિકારી કુતરા છે! તું બારે દરામી માણસ લાગે છે. યુક તારા કુતરા બાજુએ અને મારી સાથે જલદી ચાલ."

સેમ અને એન્ડી મનમાં હસતા હસતા તેની સાથે જવા લાગ્યા. જરા આજળ જઈને સેમે પુછ્યું: "સાહેબ, તમારે ક્યાં જવાનું છે?"

હેલિ: "તું તારે જોડિયો નદી તરફ ચાલ્યા કર."

સેમ: "પશુ જોડિયો નદી તરફ જવા માટે મેં રસ્તા આવે છે. એક વેરાન રસ્તો છે અને બીજો સારો રસ્તો છે. મને તો લાગે છે કે ધલિજા પેલા વેરાન રસ્તે જ મધ કરશે. કારણ કે મેં રસ્તો ઠુંડો અને નિબન છે. હવે તમે જ કહેા, આપણે ક્યાં રસ્તે જઈએ?"

હેલિ એમની ચાલ્યાઈ ન સમજી શક્યો. તે બોલ્યો: "એ વેરાન રસ્તે જ આપણે પશુ જઈએ."

પરંતુ સેમ તરત મોલી ઉઠ્યો: "પશુ સાહેબ, એ રસ્તો વચ્ચે બીચ ઝાડીને ભીંધે બંધ મધ ગયો છે. એટલે એ રસ્તે જતાં જુલા પડી જવાનો ભય છે. મારે મારી તો તમને સલાહ છે કે, બલે જરા મોડું યામ, પશુ સારે રસ્તે જવામાં જ સલામતી છે. પછી જેવી તમારી મરજી."

હેલિને મનમાં યુક કે, સેમ અને અવળે પારે ચડાવવા માગે છે. તે સેમની વાતને મન પકડી શક્યો નહીં અને બોલ્યો: "તું મારે દોડાઓ છે! હું કહું એ પ્રમાણે તું બીજા રસ્તે જ ચાલને! મને લાગે છે, તું ધલિજા

ને મારા હાથમાંથી છટકાવા માગે છે. પશુ હું કંઈ બોળવાઈ જઈ એવો નથી. તારા જેવા ઠેકાણને જોઈ નાખ્યા છે, સમજ્યો કે?"

એટલે સેમ જરા ઠાવકાઈથી બોલ્યો: "સાહેબ, ખરેખર આ બલાઈને જમા નો નથી. કોઈને જાતી સલાહ આપી એ જ અમતી નથી. તમારે જે રસ્તે જવું હોય તે રસ્તે લઈ જવા હું તૃપ્તિ કરું પરંતુ વેરાન રસ્તો ને વચ્ચેથી બમડેલો આવે અને ત્યાં થી પાછા ફરવું પડે, તો મને દોષ નહીં દેતા. હું તો હજી પશુ કહું છું કે સારે રસ્તે જવામાં સાર છે."

પશુ હેલિને વેરાન રસ્તો જ પકડ્યો. એ રસ્તો ખરી રીતે બહુ વખતથી બંધ મધ ગયો હતો. એટલે આજળ જતાં તેમણે ક્યાં ને ક્યાં અટવાઈ પડ્યા. અને છુપા આજળ જતાં રસ્તો એકદમ જ બંધ મધ ગયેલો આવ્યો. એટલે સેમ બોલ્યો: "જુઓ સાહેબ, મારું કહેવું સાચું પડ્યું છે? હવે ચાલો પાછા."

હેલિ સેમનું તરકટ સમજી ગયો. તે યુરસે યહને બોલ્યો: "તે મને બધી જોઈને આ તરફ આવવા લલ્યાઓ છે! તને લાવવામાં મેં બારે જુલ કરી છે. ચાલ, હવે જલદી પેલા સારે રસ્તે લઈ જા."

એટલે સેમ અને એન્ડીએ ઝડપભેર ઘોડાને દોડાવી ચુક્યા: જેથી હેલિને સંકા ન લખ કે, તે લોકોએ બધી જોઈને આવું ક્યું છે. પછી તેઓ ઘોડા વખતમાં સારા રસ્તા પર આવી પહોંચ્યા અને એ રસ્તે સંજ સુધીમાં જોડિયો નદી પાસે આવી પહોંચ્યા.

હવે ધલિજા એક કલાક પહેલાં જ અહીં આવી પહોંચી હતી. આખી રાત અને આખો દિવસ તેણે છુપાને તેડીને ચાલ્યા જ ક્યું હતું. એ ચરિરે કુખી હતી; પશુ પોતાના દીકરા છુપાને બુલાવવા તેના પમમાં અભ્યંજન ભેર આનંદ હતું. તે અમવાવને પાદ કરતી આજળ ધપે જતી હતી. તેને ખાતરી હતી કે, એ એક વાર તે જોડિયો નદી જોળંગી લખ અને સામે કાંઈ પહેંચી લખ, તો ત્યાં એ બંનેની જીવંતીની રક્ષા મધ થશે. કારણ કે તે પ્રદેશમાં ચુલામીની પ્રથા અંગેના કાવદા એટલા કડક ન હતા.

સંજ પડતાં તે નદી પાસે આવી મધ. પશુ નદીમાં બરફ પીમળી રહી હતો. અને હોડી વમર સામે પાર થી રીતે જઈ ચકામ! એટલે તે નદીને કિનારે આવેલા નાનકડા મંકાન માં મધ. ત્યાં એક ડોરડીના ધરકામ કરી રહ્યાં હતાં. ધલિજાએ તેને પુછ્યું: "માણ, સામે પાર જવા હોડી મળશે ખરી કે?"

ડોરડીએ કહ્યું: "ના મેટા, હમણાં હોડી બંધ છે."

એ સાંભળીને ધલિજાનું મોં ચિંત્ત થી વ્યથ ખની ગયું. ડોરડીએ એ જોઈને પુછ્યું: "તારું કાંઈ સચું બીમાર છે કે નહીં?"

ધલિજાએ કહ્યું: "માણ, મારો દીકરો સામે પાર આવેલા આમમાં છુપા બીમાર છે. તેની છેલ્લી ધડી અણાઈ રહી છે એવા સમાચાર મળતાં હું તેને મળવા બંધ રહી છું. કદાચ આજની રાત એ નવે કાંઈ! મારે માણ, તમે હોડીની ક્યાંકથી જોમવાઈ કરી આપો તો હું તમારો ઉપકાર કદી નહીં ભૂંધ."

ડોરડીને ધલિજાની વાત સાંભળી ક્યાં આવી. એટલે તેણે એક માણસને બોલાવ્યો અને હોડીની તપાસ કરવા બધા કહ્યું. એટલે તે બોલ્યો: "માણ, નદીમાં બરફ પીમળી રહી છે. હમણાં હોડી ક્યાંથી મળે?"

એટલે ડોરડીએ ધલિજાને ધીરજ આપતાં કહ્યું: "મેટા, આજની રાત તું અહીં રહી જા, સવાર સુધીમાં બરફ પીમળી જશે, એટલે હોડીની બવરથા કરી આપીશ."

ધલિજા પશુ છુપા માફી મધ હતી. એટલે તેણે ત્યાં રોકાઈ જવાનું કહ્યું. તેણે છુપાને પયારીમાં સુવાડ્યો અને તે બારી આજળ જઈ નદી તરફ જોતી જોતી વિચાર કરવા લાગી.

એ અરસામાં સેમ અને એન્ડી હેલિ સાથે એ બાજુ આવી પહોંચ્યા. સેમે દુરથી ધલિજાને જોઈ. એટલે એવું બધાને એમવા તેણે પોતાની ટોપી બધી જોઈને હવામાં ઉડાડી 'ખરે, મારી ટોપી ઉડી મધ, ઉડી મધ!' એમ બેરથી છુપા પાડી ઘોડા પરથી કૂદી પડી ટોપી પાછળ દોડવા માંડ્યું.

સેમને અવાજ સાંભળી ધલિજા ચમકી મધ. તેણે જોયું તો, સેમ અને એન્ડી સાથે પેલો વેપારી હેલિ પશુ હતો તે એમણે; છુપા પાસે હોડી મધ અને તેને ઉપાડીને નદી તરફ દોડવા લાગી. હેલિએ ધલિજાને નાસી જતી જોઈ.

એટલે તે પશુ ઘોડા પરથી છલકાઈ મારીને જતરી પડ્યો અને ધલિજાની પાછળ શિકારી કુતરાની માફક દોડ્યો.

ધલિજાના પમમાં અભ્યંજન ભેર આવી ગયું. તે જરણીની માફક ઝડપભેર દોડવા લાગી. નદીમાં બરફ પીમળી રહી હતો. એની પરવા ક્યાં વિના તેણે નદીમાં ઝંપલાવ્યું. તે બરફના મોટા મોટા ટુકડા પર કૂદતી કૂદતી આજળ વધવા લાગી. ડેલેકા વાર પમ નીચેનો બરફ એકદમ આજળાં જતાં તે નદીના પાણીમાં પડવાની અણી પર આવી જતી. પરંતુ તે હિમતભેર તરજ જ બીજા બરફ પર કૂદી પડતી. તેના પમમાંના સપાટ કાટી ગયા. બરફની પારથી તેના

પ્રમથાં ચીરા પડી અથા અને તેમાંથી લોહી વહેવા શરૂ થયું. પશુ એની પરવા કર્યા વિના છાત્રને છાતી સરસી બરોબર પકડી રાખી તે આમળને આમળ બંધને જતી હતી.

હેલિ તો તેને આમ ગાંડાની માફક નદી પાર કરતી જોઈને દિગ્મુઠ જેવો બની ગયો. તેને થયું કે, હમણાં એ બંને જણ નદીના પ્રવાહમાં તણાઈને મરી જશે. સેમ અને એન્ડી પશુ ઇલિજાના આ અજબ સાહસથી અવાક બની ગયા. બાળક માટે જનને જોખમમાં નાખનાર માતાની તેઓ મનમાં પ્રથંસા કરવા લાગ્યા.

જેતજેતામાં ઇલિજા કિનારા નજીક હેમખેમ આવી પહોંચી. તેણે પરમ

કૃપાળુ પ્રભુનો આભાર માન્યો. તે વખતે સામે કાંઈ એક ખેડૂત ઇલિજાને આવતી જોઈ રહ્યો હતો. તેણે ઇલિજાનો હાથ પકડી એને પાણી ની ઉપર જોડી લીધી. ઇલિજા તેનો આભાર માનતી બોલી: "બાઈ, મને બચાવો. મારા બાળકને મારી પાસેથી ડુંડવી લેવા ગુલામોના વેપારી મારી પાછળ પડ્યો છે. હું કર્યા સંતાઈ જાઉં એ મને કહો."

વેલા ખેડૂતે દુર દેખાતા મકાન તરફ આંબળી ચોંધીને કહ્યું: "બહેન, વેલા મકાન પાસે જઈને પારલું ઠોકને. ત્યાં રક્ષણ મળશે."

ઇલિજાએ ખેડૂતનો આભાર માની એ મકાન તરફ દોડી ગઈ.—(ચાલુ).

જ જીવ્યાર કર્યા કરતા હતા. આ પ્રસંગે જે જે સ્તેરીબનો, મોચો અને ડાકટરે જે સહાયત્વ આપે તેવા કરી છે. તે માટે તે સૌને શ્રી મંગલ બાઈ તથા શ્રી બી. કે. પટેલ હાર્દીક આભાર વ્યક્ત કરે છે. પ્રભુ, સદગત ના આત્માને વિરચાંતિ બક્ષો.

* * *

અમારા વડીલ બંધુ શ્રીયુત ત્રંબકલાલ ગોવીંદલાલ દેસાઈના અવસાન પ્રત્યે હૃદયથી દર્શાવી તેમની સ્મરણા પાત્રમાં હાજરી આપી તેમજ તાર, રેકોર્ડિંગ, તેમજ રૂબરૂ આવી ઠીકસોજ

પાઠવી છે તે સર્વેબાઈ બહેનોનો અંતઃકરણ પ્રવક આભાર માનું છું. નવીનચંદ્ર નાનાલાલ દેસાઈના.

બેનોને વાંચવા માટે

દરબનની ગુજરાતી મહિલા મંડળે પોતાના "શૈષ્ય મહોત્સવ" પ્રસંગે સવાસો પાનાનો દળદાર અને સચિત્ર અંક બહાર પાડ્યો હતો. જેમાં રસીક વાર્તાઓ અને વિવિધ લેખોનો સુંદર સંગ્રહ છે. તે આ ઓફીસમાંથી શી. ૨-૬માં મેળવી શકાયો.

સામાજિક બબરો

શ્રી જ્ઞેશીને વિદાયસત્કાર

શ્રી દ્વંસલાલ ભારતીય મહિલા મંડળ તરફથી શનિવાર તા. ૧૬-૧૧-૫૭ના રોજ પાટીદાર હોલમાં બપોરે ૩ વાગે મંડળના પ્રમુખ શ્રીમતી સુશીલાબેન કુવેન્દ્ર મટ્ટના પ્રમુખપદે શ્રી પ્રાણશંકર સોનેષર જ્ઞેશીને, તેઓ હમેશને માટે સ્વદેશાત્મન કરતા હોવાથી વિદાયસત્કાર આપવા એક સભા રાખવામાં આવી હતી. પ્રમુખશ્રીએ શ્રી જ્ઞેશીજીની પ્રવૃત્તિને ખ્યાલ આપી સેખિત માનવત્ર વાંચી જતાવી, તિલક કરી કુલદાર અને શ્રીકૃષ્ણ અર્પણ કરી. માનવત્ર તથા સાહિત્ય સેવાથી પા ૧૦-૧૦-૦ અર્પણ કર્યા હતા. ત્યારબાદ શ્રી ઝીણુબાઈ પારેખ, શ્રી નાયુબાઈ મોલ્લી, શ્રી કાનજીબાઈ પટેલ તથા મંડળના ઉપ-પ્રમુખ ચંદ્રાવતી બેન, મંત્રી શ્રીમતી નવોત્તરાબેન માસ્તર, શ્રીમતી લક્ષ્મી બેન પટેલ તથા છેવટે શ્રી જ્ઞેશીકરે પ્રાસંગિક પ્રવચનો કર્યા હતા. શ્રીમાન જ્ઞેશીએ કહ્યું કે "આજની નાની સરખી સભામાં પશુ બેનોએ જે પ્રેમ અને બાવથી મારો સત્કાર કર્યો છે તેથી મને ઘણું આનંદ થયો છે. મેં આવા ભાવ કદિ અનુભવ્યો નથી. સ્ત્રીશક્તિ જગી છે, તમે શાંતિથી કાર્ય કરતા રહેશો. પ્રભુ, અને સમાજ તમને જરૂર સહાય કરશે. તમારી નાની સરખી બેટ પશુ મારે માટે હજારો પાઉંડ બરબાર છે. હું અવસ્ય તેનો સાહિત્ય સેવામાં ઉપયોગ કરીશ" અને મંત્રી શાંતાબેને સૌને આભાર માન્યો હતો. શાંતી પાઠ બાદ સભા વિસર્જન થઈ હતી.

રશીવાર તા. ૧૭-૧૧-૫૭ના રોજ માંજે ૭ વાગે શ્રી રૂડીપુટ્ટ હોંદુ સેવા સમાજ તરફથી શ્રી જ્ઞેશીને વિદાય સત્કાર માનવત્ર કુલ હાલ અને તેમની સેવાની કદર કરતા પ્રવચનો થયા હતાં. શ્રી જ્ઞેશીને સૌને આભાર માનતા સમાજની સેવાઓની કદર કરી હતી અને ભાવીમાં આ સમાજ સેવા કરતો રહે એમ ઇચ્છ્યું હતું. પ્રમુખ શ્રી ગોવીંદલાલ ગોસાઈ બાઈ ના પ્રમુખપદે આ સમાજના મેળવવામાં આવ્યો હતો.

સાહાર સ્વીકાર

વરાછડી ડેથ સ્ટોર (કની-સટાઉન) શી. ૧૦-૬, મનભાઈ કાનજીબાઈ (રૂડીપુટ્ટ) પા. ૧-૧-૦, જ્ઞેશીને મહિલા મંડળ ફંડ મારફતે : બીબીબેન સોમાબાઈ શી. ૧૦-૦, નલીનીબેન ભવાનબાઈ શી. ૧૫-૦, ઉપાબેન સુનીલાલ શી. ૫-૦, વાલીબેન રણજીભાઈ શી. ૧૦-૬, મણીબેન જોષીભાઈ પા. ૨-૨-૦, બચુબાઈ મદનજી પા. ૨-૨-૦.

મરણ અને આભાર

રૂડીપુટ્ટના શ્રી મંગલબાઈ કાનજી બાઈની ૧૩ વર્ષની પુત્રી કાંતાબેનનું તા. ૧-૧૧-૫૬ના રોજ હૃદય રોગની બિમારીથી અવસાન થયું છે. સદગત છેલ્લા દોઢેક વર્ષથી પીડાતાં હતા. એ માંદગી દરમિયાન અને મૃત્યુના સમય પહેલાં પશુ તેઓ 'રામનામ'નો

ધાર્મિક પુસ્તકો

વિનોબા બાવે કૃત. ઉપનીચદ ગીતાજી વિગેરે ધાર્મિક પુસ્તકોના શ્લોકોપર પ્રવચન.

ધરાવાચ વૃત્ત (ઉપનીચદના શ્લોકો)	૧ ૬
ગીતા પ્રવચન	૨ ૩
રિચતપ્રમુદશન (ગીતાજીના બીજા અધ્યાયના શ્લોકો)	૪ ૦
મધુકર (સેખોનો સંગ્રહ)	૪ ૬
જીવન દષ્ટી (,, ,,)	૨ ૬

Obtainable :

**INDIAN OPINION-
P/Bag, Durban, Natal.**

નવલ કથાઓ

સાગર કથા	૮ ૬
ઋણ સુકિત	૭ ૬
નીલ પંખી (નાટક)	૫ ૦
ગોદાન (બંગાળીનો અનુવાદ) ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૬ ૦
ચારની વાતો	૩ ૦
બહીષ્કાર	૬ ૦
પ્રતીપ	૭ ૬
સાગર સાચાટ	૨ ૬ ૦
દ્વીરેન્ની વાતો	૩ ૦
પોરાણિક નાટકો	૫ ૬
ચોવન ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૨ ૦
આશાવં બીજા ભાગ ૧. ૨. સેટની	૧૪ ૦
દરીયા વાટ	૧૦ ૦
વસુંધરા	૬ ૦
ઉલ્લો પ્રયાગ	૭ ૬
સ્વાધ્યાય ભાગ ૧. ૨. સેટના	૧૩ ૬
દુર્ગા	૮ ૦
નવસીંદ સિદ્ધશાળ	૧૦ ૦
માનવતાના સુલ	૭ ૦
ઉલ્લો અભિનય	૬ ૬
કપાલ કુંડલા (બંધોમ ચંદ)	૬ ૬
અણુપુટ મારા	૭ ૬

Obtainable from:

**INDIAN OPINION,
P. Bag, Durban, Natal.**

સ મા ચાર સંગ્રહ

યુનીયનનું અવનતું

—કેપ પ્રાંતના નકકાં મામ ફોટો-ગ્રાફીના આફ્રિકનો ૧૭મી નવેમ્બરે સુરભના તકકામાં લોશન પાસેના કુંગર ઉપર ચડીને વરસાદ માટે ઇશ્વરની પ્રાર્થના ચુભરી હતી જેનો જ્વાળ્ય તેમની ધારણા કરતાં વહેલો મળેલો. એકજ કલાક પછી મુશળધાર વરસાદ પડવા માંડ્યો હતો.

—નાતાલના અંગ્રેજીયુ મામે ૧૭મી નવેમ્બરે ટીબી પડવાથી એક કાલમાં ૧૮ આફ્રિકનો બળી મયાં હતાં કાલ ના વડાએ બળતાં યુવાઓમાંથી ૧૧ વાર પ્રવેશી પાંચ છવતાં અને ૭ મરેલા માણસને બહાર કાઢ્યાં હતાં.

—નાય પ્રધાન મી. સી. આર. સ્વાર્ટે ૨૦મી નવેમ્બરે રેન્ડ્વેટીનું નવું પોલીસ રોશન ખુલ્લું મુકતાં સાઠ્ય આફ્રિકાના અંગ્રેજી ભાષા બોલનારા ગોરાઓને પોલીસ ફોર્સમાં તાત્કાલિક જોડાવા માટે અપીલ કરી હતી.

—ગવર્નેન્ટ ગેઝેટમાં પ્રસિદ્ધ થયા મુજબ નેટીવ આઈસ ડીપાર્ટમેન્ટ તરફથી અપાતી રેફરેન્સલુક (પાસ) ૧લી ફેબ્રુઆરીથી દક્ષિણ આફ્રિકામાં જન્મેલા દરેક ૧૬ વર્ષ અને ઉપરની વયના આફ્રિકન પુરુષને ફરજિયાત સાથે રાખવી પડશે. તેમજ નેટીવ લો ફર્ધર ગવર્નેન્ટ ગેઝેટની રૂએ આવા પાસ વિનાના આફ્રિકનને જે કામ કામ પર રાખે તે ૧૦ પાઉંડ અથવા ૩૦ દિવસની જેલની શિક્ષાને પાત્ર કરશે. તથા કોષ્ટએ તેને કામ પર રાખવાનું એ રેફરેન્સ લુકમાં જણાવાયું હશે છતાં બીજા કોષ્ટ તેને કામ આપશે તો તે પશુ એ શિક્ષાને પાત્ર બનશે.

—કેપ પ્રાંતની ધીબરલ પાર્ટીની કેપ ટાઉન ખાતે મળેલી કોન્ફરન્સે ૧૭મી નવેમ્બરે બહાર પાડેલા નિવેદનમાં જણાવાયું છે કે આવતી ચુંટણીમાં ત્યાં નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના ઉમેદવાર સાથે યુનાઇટેડ પાર્ટીના ઉમેદવારની દરિદ્રાઈ થાય ત્યાં યુનાઇટેડ પાર્ટીને વધુ મત મળે એ આશયથી ધીબરલ પાર્ટી પોતાના ઉમેદવારો ઉભા નહિ રાખે.

વિદેશની વિવિધતા

—કુનીસીયાને ધીટન તરફથી મળેલાં થોડાંક શસ્ત્રો વિધે ફ્રેન્ચ સરકારે જે વિરોધ દર્શાવે તે અંગે ધીટનના વિદેશ પ્રધાન મી. સેલ્વીન લોખે ૧૮ મી નવેમ્બરે લંડનમાં પાર્લામેન્ટને કહ્યું છે કે એક સ્વતંત્ર દેશ તરીકે આંતરિક રક્ષણ તથા પોતાના બ્યાલખી બચાવ માટે તેને શસ્ત્રો મેળવવાનો અધિકાર છે.

—યુથોઈ પ્રાંતની વસતીમાં ૧૯૫૦ પછી બીન-ગોરામાં ૪૪ ટકાનો અને ગોરામાં પાંચ ટકાનો વધારો થવાનું એક રેટ એન્લન્સી એ ગયા અઠવાડિયે બહાર પાડ્યું છે.

—એ વર્ષ પર ચુભરી મરેલા કપુરથલા ના મહારાજની લાખો પાઉંડની કોમલ ના જ્વાલરી પારીસની એકમાં રચમિત થયેલાં છે જેનું ૧૭ પાનાનું લીસ્ટ ઝવેરીઓએ કોર્ટમાં રજુ કર્યું છે એની ખરી કોમલનો અંદાજ આંકતાં બીજા ત્રણેક માસ લામશે. એમાં ધીરા, સોનુ, કાપી દાંત તથા રોકડ વિગેરેની સાત પેટીઓ છે. પ્રીન્સ સુકજીતસિંગ એને વારસદાર છે પણ સહમત મહારાજની ચોથીવારની દેવાત રાખી (જે પહેલાં મીસ રોલાં મડળ હતી) તેણીએ પોતાના હિરસા માટે દાવો કરવાથી મામલો કોર્ટે ચડ્યો છે.

—ધીટીશ કોમનવેલ્થના નવ સભ્યો વૈદ્યા સાથે આફ્રિકા, કેનેડા, ઇન્ડિઆ પાકીસ્તાન અને સીસોન દેશો ધીટીશ ઇલકાઓ સ્વીકારતા નથી માત્ર ધીટન, આસ્ટ્રેલીયા અને ન્યુઝીલેન્ડમાં સ્વીકારાય છે. જોલ્ડ કોર્ટે પશુ ન અપાય એવી અપીલ કરેલી છે. હમણાં મલાયાએ પશુ ગયા અઠવાડિયાથી તેના શહેરીઓને ધીટીશ માન અકરામના ઇલકાઓ સતાવાર રીતે ને સ્વીકારાય એમ કુઆલા લામપુરમાં નાયબ પ્રધાન દાતો અબદુલ રબક હુસેને જાહેર કર્યું છે.

—રશીયાથી સોવીયેટ લાઇનની 'બાલ્ટીક' રશીમરમાં ૧૮મી નવેમ્બરે ૧૦૭ પેટી ઓમાં ૨૫ લાખ પાઉંડનું સોનું એકાદ વર્ષ પછી પહેલીજ વાર લંડન આવ્યું છે.

—ઉત્તર ઇટલીમાં ત્રણ કરોડ પાઉંડના કોન્ટ્રેક્ટથી ડેટલાંક ન્યુક્લેર પાવર સ્ટેશનો એ વર્ષમાં ધીટન ઇટલીને પાંધી આપશે એવું લંડનમાં ૨૦મી નવેમ્બરે જણાવાયું છે. પર રાજ્ય સાથે ધીટને પહેલીજ વાર આવા કરાર કર્યો છે.

—લંડન ખાતે દક્ષિણ આફ્રિકાના હાય કમીશનર ડો. જે. ઇ. હોલો વેઇની હાજરીમાં લંડનની યુનીવર્સિટી ના વિદ્યાર્થીઓ ૧૯મી નવેમ્બરની રાતે ચચો સભામાં ચચો બાદ દક્ષિણ આફ્રિકાની સરકારની અસાધ્યતાઓની નીતિ માટે દિલગીરી દર્શાવતો ઠરાવ ૨૯૮ વિરુદ્ધ ૩૫ મતે પસાર કર્યો હતો.

—સોવીયેટ રશીયાએ મોસ્કોથી ૨૧મી નવેમ્બરે બહાર પાડ્યું છે કે તેણે એક એવા કેમેરાની શોધ કરી છે કે જે એક સેકન્ડમાં ત્રણ કરોડ વીચ લાખ ફોટોગ્રાફ પાડી શકશે.

—ધીટનની રાખી અને પ્રિન્સ ડીલીપ ૧૯૫૮ના માર્ચની ૨૫થી ૨૭ સુધી નેધરલેન્ડના આમંત્રણથી ત્યાં ફરવા જશે.

—ઇરાનની નેશનલ ઓઇલ કંપનીએ તેહરાનથી કારપીયન સમુદ્ર સુધીની ૨૦૦ માઇલ લાંબી ઓઇલ પાઇપ લાઇન બાંધવા માટે એક ધીટીશ કંપનીને ત્રીસ લાખ પાઉંડે કોન્ટ્રેક્ટ આપ્યો છે.

—યુનાઇટેડ સ્ટેટ્સની નેવી અને એર ફોર્સ પશુ પાકીસ્તાન, ધીટન, ઇરાન, અને ટર્કીની ૨૫મી નવેમ્બરે કરાંચી પાસેથી શરૂ થનારી ૧૬ દિવસની ફોઇલ પ્રેક્ટીશ કુચમાં સહકાર આપશે.

—ડચ અને ધીટીશ વિજ્ઞાની કોની સભાએ અણબોખના અખતરા બંધ કરવા વિસ્તૃત કરી છે, અને બને તે બધું કરી આ અખતરા બંધ કરાવ વાનો ઠરાવ કર્યો છે.

—રોશીયાના આફ્રિકનોના નેતાઓએ ત્યાંના આફ્રિકનોને પોરટ ઓશીસમાં સારી માન બરી વર્તણુક નથી મળતી તેથી તેનો અસહકાર કરવા પોરટ ઓશીસમાં તાણા ન રોકવા હાકલ કરી છે.

—મોસ્કોમાં માધ્યમિક શાળાઓમાં હોંદી અને ચિની ભાષા દાખલ કરવા માં આવશે. બીજા ભાષા તરીકે જેઓ તે શિખવા માંમતા હોય તેઓને શીખ વાડવામાં આવશે.

—સાયરામાં ટર્કીએ કરેલા હુમલાથી સાયરાની સ્ત્રીઓ અને બાળકોને જે કષ્ટો સહન કરવા પડે છે અને જન હાની યજ રહી છે તેથી બરલીન અને ચીનની સ્ત્રી સંરચાએ સહાનુભુતી અને યુદ્ધ સામે વિરોધ દર્શાવતા સંદેશ ઓ પાઠવ્યા છે. સંદેશમાં છે કે, "આ હુમલાથી મધ્ય યુર્વની શાંતીનો અંત થઇ રહ્યો છે અને તેને પરીણામે સમરત હુનીયામાં અશાંત વાતાવરણ થયું છે. અમે તમારી સાથે હમેશા ઉભા રહીશું અને અમારા જનને જેખમે પશુ અમે યુદ્ધને વિરોધ કરશું."

—પેરીસમાં ઓટોમીક એનરજીનું પ્રદર્શન સ્ત્રી સંરચા તરફથી બરવામાં આવ્યું હતું અણુશક્તી શું શું કરે છે અને તેના કેવો પરીણામે સંબંધે છે તે વિજ્ઞાનીઓએ બતાવ્યું હતું.

—૨૩મી નવેમ્બરના સુખથી ૯૭ માઇલ પર કલકત્તા મેલને અકરમાત થતાં ૫૦ માણસોના મરણ થયા છે.

યુનાઇટેડ પક્ષની ઓખવટ

—વકાસલમાં ૨૧મી નવેમ્બરે યુનાઇટેડ પાર્ટીના વડા સર ડીવીલીયર્સ ડ્રાઈ કરેલાં બાબજુ દરમ્યાન નાતાલની નેશનાલીસ્ટ પાર્ટીના પ્રાંતિક વ્યવસ્થાપક મી. ડબલ્યુ. બસોનના પ્રશ્નોને જવાબ આપતાં કહ્યું હતું કે, યુનાઇટેડ પાર્ટી હોંદીઓને કોષ્ટ પશુ પ્રકારના રાજકીય હકો આપવા યુરી નથી. ૧૯૪૭માં યુનાઇટેડ પાર્ટીએ હોંદીઓને ડેટલાક હકો આપવાની કરેલી ઓફરને તેઓ એ નકારી હતી. અને સ્પષ્ટતા કરી હતી કે, સમાન હકથી હુ કશું પણ ઓછું તેઓ સ્વીકારશે નહિ. એ સંબંધોમાં યુનાઇટેડ પાર્ટી તેઓને કંઈ પણ ઓફર કરવા તૃપ્તિ નથી. તેમજ આ સમામાં કહ્યું હતું કે, યુનાઇટેડ પાર્ટી કાળા અને ગોરા વચ્ચેના સામાજિક સંપર્કમાં વધારો કરે છે એવો આક્ષેપ નેશનાલીસ્ટો લખીવાર કરે છે પણ હમણાં એ સરકારે ધાનાના મી. સીમ્પસનને દક્ષિણ આફ્રિકાની મુલાકાતે નોતરેલા ત્યારે કેપટાઉનની સર્વોચ્ચ હોરોલમાં તેઓ રહેલા અને ગોરા શોધરે તેમને ફેરવ્યા હતા વળી વિદેશ પ્રધાન મી. એરીક લોએ લંડનમાં ધાનાના વડા પ્રધાનને ખાણું આપ્યું હતું.

વહેલો તે પહેલો

—ધરની સગવડ સાથે બેયાલમાં ટેલર માટે કુકાન બાંડે દેવાની છે. ફ્રેન — યોક્સ ૨૨૫ Hajee's Silk Store Bethal, — Transvaal.

એક્ષી કોશ મોટો

યુનરાતી હુ યુનરાતી ડીકચનરી. ધીમત પા. ૧-૨-૬. 'Indian Opinion' P. Bag, Durban, Natal.

માસ્ટર પ્રધર્સ (મી.) લીમીટેડ

બંધ બંધનાં નાયબન; રેકમી તેમજ સુવરાક કાપક, સ્ત્રીઓ બાળકો અને પુસ્ત્રો માટે ભત્તમ બંધના ઉલ્લ જર્સી, પુલોવર, કારકીગન્સ અને બચ્ચાઓ માટે—બુટીક, બીબ્સ, પ્લેન્કેટસ, શોલ્સ; નેપકોન્સ વિગેરે.

ફરેક બંધના માલ માટે તપાસ કરવા બહામણ.

૬૩ વેસ્ટ સ્ટ્રીટ, એલાનીસબર્ગ.

ફ્રેન : ૩૪-૧૩૪૯ — યોક્સ ૧૫૪૯.

હિંદનો પત્ર

(અમારા અખરપત્રો તરફથી)

બીજી પંચ વર્ષીય યોજનામાં ખાસ ફરક નથી કરવામાં આવવાનો

લોક સભામાં બાપુજી કરતાં શ્રી નહેરુએ ચીનની સાથે વેપારમાં આવતી અગવડો બાબત તેમજ આ રપટનીકના યુગમાં વિચાર શીક્ષતાની જરૂર વિશે ઉદ્દેશ્ય કર્યો હતો. તે ઉપરાંત બીજી પંચ વર્ષીય યોજના વિશે બોલતા પંડીત નહેરુએ કહ્યું કે, હું નથી માનતો કે આ યોજના વધુ પડતી આશાવાદી છે. આ યોજના પારપાલવા માટે દેશની તમામ શક્તિ અને પ્રજાની અસાધારણ મહેનતની આશા રાખવામાં આવે છે ખરી. લોકોની મહેનત કરવાની દાનત ઝાંછી ભેંધ મને ધણું દુઃખ યાચ છે. પ્રજાની આવી દાનત લખખમ બધાજ ક્ષેત્રમાં મારા જોવામાં આવે છે. આ દાનત દુર કરી નાત મહેનત કરવા પ્રત્યેક તકવાર નહીં યાચ લાં સુધી આપણા દેશની ખરી ઉત્પત્તિ નહીં યાચ.

નેતાઓને સમાજની જમીન ઉપર જેર કાપદેસર રીતે કબજો લેતા નહીં અટકાવે તો એવું પરીણામ બીજા રાજ્યોમાં ઘણુંજ ખબીર આવશે. અને જો કોમ્યુનીસ્ટો પશુ એમજ કરવા માંડશે તો રાષ્ટ્રીય અણુતરમાં ઘણી ઢાની પહેાંચશે. આ કોમ્યુનીસ્ટ નેતા "કેરાલામાં આઠ મહીના કોમ્યુનીસ્ટ રાજ્ય"એ વિચારપર ગ્રેસ કોન્ફરન્સમાં બોલી રહ્યા હતાં. એમને જ્યારે પુછવામાં આવ્યું કે, આ સવાલને કેરાલાની સરકાર અટકાવી ન શકે? ત્યારે એમને કહ્યું કે તેઓ ઇચ્છે છે કે કોંગ્રેસ પક્ષ, કેરાલામાં એક વિરોધપક્ષ તરીકેની નીતી પોતેજ બદલે.

અમેરીકનો નાણા હિંદમાં રોકવા માગે છે

શ્રી. જી. ડી. ખીરલા કે જોએ હિંદના જાણીતા ઉદ્યોગપતી છે અને હિંદનું ઉદ્યોગ પ્રતિતીથી મંડળ ને હુંક સમય પહેલા યુ. એસ. એ. કેનેડા, યુરોપ વિગેરે રચણે ગણું હતું તેના નેતા હતા તેઓએ પ્રવાસેથી પાછા ફરી મુંબઈમાં તા. ૨૨મી નવેમ્બરના જણાવ્યું છે કે, હિંદમાં નાણા રોકવાની ઇચ્છા "અમેરીકનોમાં અમને ઘણી જણાઇ છે."

વધુમાં શ્રી. ખીરલાએ કહ્યું કે, "હું અમેરીકા ઘણીવાર ગયો છું અને ૧૯૪૫ પછી મેં પ્રથમ વારજ જાણું કે અમેરીકનો હિંદમાં નાણા રોકવા ખુબ ઇતેજાર છે.

"મારું માનવું છે કે, આને માટે ત્રણ મુખ્ય કારણો છે. પહેલું નાણાની અત્યંત અમેરીકામાં ઘણી વિચાળ છે. બીજું અમેરીકન યુદ્ધિદારોએ કેનેડામાં નાણા રોકવાની મર્યાદા રાખી છે. ત્રીજું અમેરીકનો હિંદની આપાદી જોવા ઇતેજાર છે કારણ હિંદની રાજનીતીના અને ન્યાયના તથા કાયદાના તેઓ ઘણા પ્રસ્થાશક છે."

વધુમાં ખીરલાએ જણાવ્યું કે, હિંદને નાના પ્રમાણમાં ક્રાંસની અને સારા પ્રમાણમાં જરમનીની મદદ પશુ મળવાની વજી છે.

જરમનીના નાણા પ્રધાન ફેલુવારી માં હિંદ આવશે અને તે વખતે આ આશામાં તેઓ ચર્ચા કરશે એમ શ્રી

ખીરલાએ જાહેર કહ્યું છે. નહેરુ પોટુગીઝો જેવા નથી થવા માંગતા

નવેમ્બર તા. ૨૨મીના હિંદની ધારા સભામાં ડેપ્યુટી મીનીસ્ટર એફ એક્સ ટરનલ એફેયર્સ શ્રીમતી લક્ષ્મી મેનને જણાવ્યું હતું કે, હમણા આવેલી કરંજ રીમરના હિંદી ઉતારોએ લોરેન્ઝો માર્કસમાં ઉતરવા દેવામાં નથી આવ્યા. પોટુગીઝ સત્તાધીશો તરફથી જણાવવામાં આવ્યું હતું કે કોઇ પણ હિંદી મુસાફરોને અથવા બધારીઓને આ બંદરે ઉતરવા દેવામાં નહીં આવે. સુપરવાઇઝરને પણ શેડમાં જવા દેવામાં કે કામ કરવા દેવામાં નહોતા આવ્યા.

શ્રીમતી મેનને જણાવ્યું કે, આ સામે વિરોધ કરવામાં નથી આવ્યો કારણ તેવું કાંઈજ પરીણામ નથી આવતું.

પંડીત નહેરુએ કહ્યું કે જ્યારે જ્યારે આવા સવાલો ઉભા યાચ છે ત્યારે ત્યારે સામા પમલા બરી રાકાય પણ ઘણી ઝોછી પોટુગીઝ રીમરો હિંદના બંદરોએ આવે છે. અને આવા સવાલોમાં તેમજ અનુકરણ કરવામાં જો કે હું માનતો પશુ નથી.

આફ્રીકાનું લશ્કર દમણમાં હિંદની સમાચાર સંસ્થાના તા. ૨૦મી નવેમ્બરના અખર મુજબ દમણ

માં ૮૦૦ આફ્રિકન સૈનિકોને લાવવામાં આવ્યા છે. આમાં ૩૦૦ જોરા અને ૫૦૦ આફ્રિકનો છે. જેઓ મુસ્લિમ પાસે વાપરે દરિયે કીનારે તંબુઓમાં પડ્યા છે.

આ બારામાં ધારાસભામાં ચર્ચા થતાં શ્રીમતી લક્ષ્મી મેનને જણાવ્યું કે; છેલ્લા ત્રણ માસ દરમિયાન હિંદી સંસ્થાનોમાં પોટુગીઝ લશ્કર તરફથી ૩૫ વાર નિયમભંગ કરી હુમલા કરવા માં આવ્યા છે. જેમાના ૨૯ હુમલા એ સપ્ટેમ્બર અને અક્ટોબર દરમિયાન યાચ છે. એક વાર તો આ લશ્કરે સીમા ઝોળંગી હિંદી લશ્કર પર હુમલો કર્યો હતો.

કીશોરલાલ મશરૂવાળા કૃત	
સંસાર ધર્મ	૬ ૦
દીપ નિર્વાણ (દર્શક)	૭ ૦
નવલ કથાઓ	
છેલ્લો અબીનય	૯ ૬
બીજાં પુસ્તકો	
બુદ્ધન વચ્ચે	૨ ૦
એવાર્થની સાધના	
(કીશોરલાલ મશરૂવાળાનું જીવન	૭ ૬
મળવાનું ઠેકાણું : આ જોરીસ	
Indian Opinion,	
Private Bag,	
Durban, — Natal.	

પાકીસ્તાનની ધારાસભામાં અટકામણુ

પાકીસ્તાનમાં એક માસ પહેલા સંયુક્ત સરકાર સ્થપાઇ હતી તે હવે હાલી ઉઠી છે. આ સરકારનો બહુમતી પક્ષ રીપબ્લીકન પક્ષ છે તેને વડા પ્રધાનની સુટણીમાં અને તેની પદ્ધતીમાં ફેરફાર કરવાની સુચનાઓ અસ્વીકાર કર્યો છે. વડા પ્રધાન મી. અલીજરે ધારાસભાની ખાસ સભા નવેમ્બરની ૨૮ તારીખે રાખી હતી એમનું એમ માનવું હતું કે, ખાસ મેટકમાં રીપબ્લીકન પક્ષ, એમના મુસ્લીમલીમ પક્ષ સાથે સહમત થશે. પણ રીપબ્લીકન પક્ષના આ અસ્વીકારથી પાકીસ્તાનની ધારાસભામાં ફેરફાર થવાનો સંભવ જોવા થયો છે. જો તેઓ મટકમ રહેશે તો બંધારણ મુજબ અલીજરની સરકારે રાજી નામું આપવું પડશે, અથવા હાલ બોલાવેલી ધારાસભાની ખાસ મેટકને મુક્તવી રાખવી પડશે. અને આ સવાલનો કાંઈક બીજી રીતે ઉકલ લાવવો પડશે.

કેરાલામાં કોંગ્રેસની નીતી

હિંદની કોમ્યુનીસ્ટ પાર્ટીના ધારા સભાના સભ્ય મી. એ. કે. ગોપાલને મુંબઈમાં જણાવ્યું હતું કે જો શ્રી. નહેરુ અને બીજા કોંગ્રેસી નેતાઓ કેરાલામાં વસ્તા એમના પક્ષના

જીવનમાધુરી

તંત્રીઓ

મોહનલાલ મહેતા-સોપાન

લાલુબેન મહેતા

જીવનમાં સઉંદર્ય, માંગલ્ય ને માધુર્યની લાવના પ્રેરતા આ માસિકમાં ગુજરાતના ખ્યાતનામ લેખકો, ચિંતકો, અને સમાજ સેવકો નિયમિત લખે છે.

આ માસિકમાં ૧૬૦ થી ૨૦૦ પાનાનું વાંચન આપવામાં આવે છે. અને વર્ષમાં ત્રણ વિશિષ્ટ અંકો આપવામાં આવે છે.

આ માસિકનો કોઈ પણ અંક એવી ખાતરી આપશે કે ગુજરાતી ભાષાનું આ એક ઉત્તમોત્તમ અને કુટુંબને સર્વ સહયોને પ્રિય થઈ પડે એવું સમૃદ્ધ માસિક છે.

છુટક નક્કલ દેશમાં ૬૫ ન. ધી.
વિદેશમાં શી. ૧-૪.
વાર્ષિક લવાજમ : દેશમાં રૂ. ૭-૫૦,
વિદેશમાં શી. ૧૫-૦.

જીવનમાધુરી

ગુલબ હા ૨, ખેરક રોડ,
મુંબઈ ૧.

गांधी साहित्य

ड. आ. ने. धर्तीवास		४	३
महादेव देशाधनुं छवन यरीन		२	३
महादेव देशाधनी डायरी	भा. १	१०	०
" " "	भा. २	१२	०
" " "	भा. ३	११	३
" " "	भा. ४	८	०
" " "	भा. ५	१३	०
आयुनी काशवासनी काकाळी		१५	०
दस्त लीपीत डॉ. दे. दे. दे.		४	०
आत्म कथा (गांधी)		७	३
गांधीजीनी स'देशीत आत्म कथा		२	३
आयुनी गांधी (काका काकेलकर)		३	०
आयुनी असादी		५	०
गांधीजी अने साज्यबाद (डा. मयाबाणा)		३	०
नीती नाशने भागे (गांधी)		२	०
अनासकती योग (गांधीजी गीताधने करी अक्षबाद)		१	१
धर्मोत्तम भाषणे (गांधी)		१	६
आत्म अक्षनाचली		१	०
दोहने काका वीकाळ (काकाबाद विरो वनेक)		३	०
आशियनी याची		१	१
डी'ग के'म जेज सादसथी मरपुर जाल वार्ता		३	०

मजबानुं ठेकाळु : आ जोशीस.

**'Indian Opinion' P. Bag,
Durban, Natal.**

नवल कथाओ

सारा सारा लेखकोटुं सुंदर साहित्य

नवलीकाओ (मेधाळी)	१	१
जोशी भाथा	३	१
जेध पीडु	७	०
वली वाद	८	३
हिनयन	७	०
हानी सदयरी	५	०
सहीराने स'देश (आयुन वे-डना सहीर)	४	०
जोनेरी भाथा	१०	०
भाथा अकाश	१३	१

२. म. देशाध हुत

विबडी	११	०
मानवी अ'दीयेरे (जेक रस्त पितीनी आत्म कथा)	१	०
जेक वार्धवत (नांनासाई बंद हुत) श्रीमदसांगतनी कथाओ	११	०
डीभायाभादे (१८ मदान नरनारीजोने दुक परीचय)		
यशोधर मदेता	१	०
मुक्त प'णी	८	०

मजबानुं ठेकाळु आ जोशीस.

**'Indian Opinion'
P. Bag, — DURBAN.**

जीनं डेटलांक पुस्तके

डरकनी पुरखु (नवल कथा)		३	०
सहीराने स'देश		४	०
मर अमिगां		४	०
मेधधनुष्य		७	३
वध बाधर (छवन यरीन)		५	०
दुतन रशियागां डेकाळुं		३	३
सोडेडीसनी स'देश		२	१
छवता तडेभादे (डा. काकेलकर)		५	०
धशाव'स्य (विनोबा)		१	१
स्थितप्रज्ञ दर्शन		४	०
गीता प्रवचने		३	०
मधुकर		४	६
छंवन द्रष्टि		३	६
सत्यना प्रयोगां-आत्म कथा (गांधी)		७	३
दीहदी डायरी		७	३
शमनाम		२	०
जायु भारी भा (मनुष्येन)		१	६
महादेवसाधनी डायरी (पांज साग.)		२	१८
अनरात विद्यापीठने जेहणी वेरा		१	२
महादेवसाधनुं पुर्व यरीन		२	३
माननी अडेरे (काकेलकर)		६	०
व्यापक धर्म सावना (गांधी)		६	०

Obtainable from:

'INDIAN OPINION', P. Bag Durban.

वांचवा लायक साहित्य

जा सेवा (गांधी)	२	०
गीता भाष (गांधी)	१	०
जा आयुनी शीजी भाथाभां (मनु गांधी)	५	१
मधुकर (विनोबा)	५	१
साज सुति' अने जीन वेजे (गांधी)	१	०
त्यारे करीशुं शु (टास्कराय)	४	६
व्यापक धर्म सावना (गांधी)	६	०
दाख'धी (कुमारअ'पा)	१	३
जातरांवी दीवादे (मखेसकर)	१	३
क्याने पने न. परीअ (ताइयभां प्रवेशती जाजाओ भाटे)	२	१
मरकुंज (म. श्रीमलक्ष शयरोगी भाटे)	२	०
गांधीजी (जाणके भाटे यरीन)	१	१
विभरांती काव्य (व. जेशी.)	१	०
जोने (सा. अशुतधोर)	१	०
दोही राष्ट्रीय म. स.नुं ज'धावखु	१	०
आत्म रचना नू. दे.	८	०
दीहदी डायरी (गांधी)	७	३

मजबानुं ठेकाळु

**'INDIAN OPINION'
Private Bag,
Durban.**